

CENTRULUI DE COMUNICARE STRATEGICĂ ȘI CONTRACĂRARE A DEZINFORMĂRII

INDEXUL REZILIENȚEI INFORMAȚIONALE NAȚIONALE PENTRU MOLDOVA: RAPORT COMPARATIV 2024–2025

Acest raport a fost realizat cu asistența financiară a Uniunii Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea exclusivă a Centrului de Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării și nu poate fi considerat în niciun caz ca reflectând poziția Uniunii Europene.

Introducere	5
Metodologia	6
INTEGRAREA EUROPEANĂ	8
Integrarea europeană: Repere importante	9
Sprejiniu pentru aderarea la UE, rămâne neschimbat per ansamblu, dar pozițiile se deplasează spre extreme mai puternice	10
Deși majoritatea moldovenilor simt un atașament față de Europa, axa UE – Rusia este polarizantă	12
Moldovenii cu experiență în UE susțin aderarea – un dialog deschis este esențial pentru a-i ajuta pe ceilalți moldoveni să ia o decizie	14
Avantajele UE în raport cu temerile: rolul experienței și al spațiului informațional	16
COEZIUNEA SOCIALĂ: ÎNCREDERE, APARTENENȚĂ ȘI CAPACITATEA DE A LUA DECIZII ȘI ÎNTREPRINDE ACȚIUNI	18
Coeziunea socială în Moldova: Repere importante	19
Ce este necesar pentru ca societatea din Republica Moldova să devină puternică și să rămână unită?	21
Mândria națională a crescut, percepția asupra securității s-a îmbunătățit – însă încrederea în alegeri a scăzut	23
Peisajul încrederii din Moldova: proximitatea contează, polarizarea crește	25
Fortificarea capacității de acțiune și a lua decizii pentru a abilita populația – necesită timp și perseverență	27
Dezinformarea și spațiul informațional sunt factori de luat în considerare	29
REZILIENȚA ECONOMICĂ	32
Reziliența economică: Repere importante	33
Satisfacția față de viață a crescut; așteptările privind viitorul nu sunt clare	34
Așteptări ridicate privind politicile economice – cum să ne asigurăm că acestea sunt realizate?	36
Problema exodului de creiere din Moldova: mobilitatea tinerilor în raport cu reziliența economică	38
Economia Republicii Moldova se află într-un moment de cotitură: Sprejiniu UE rămâne constant în contextul polarizării tot mai mari	39
Tranziție activă: creșterea conștientizării și intoleranței față de corupție	40

CONSOLIDAREA SECTORULUI DE APĂRARE	42
Consolidarea sectorului de apărare: Repere importante	43
Percepția asupra securității s-a îmbunătățit, dar anxietatea a crescut	44
Sprijinul pentru parteneriate crește, dar partenerii trebuie definiți	46
Încrederea în Armata Națională crește în pofida încrederii scăzute în capacitatea de apărare	48
Încredere în cooperarea dintre poliție și instituțiile de aplicare a legii: perspective regionale	49
Percepția amenințării la adresa securității naționale este ridicată și este în creștere	51
Dorința de a apăra țara este ridicată – atât în rândul militarilor, cât și al civililor	53
SECURITATEA NAȚIONALĂ ÎN CONTEXT REGIONAL	55
Securitatea națională în context regional: Repere importante	56
Percepțiile amenințărilor regionale s-au intensificat	57
Sprijinul pentru cooperarea regională a crescut, la fel ca și sprijinul pentru pregătire	59
Neutralitatea este dorită – care este abordarea moldovenească față de neutralitate?	60
UE în calitate de cel mai de încredere partener pentru cooperare regională	62
CONCLUZII ȘI LEȚII ÎNVĂȚATE	64
Indexul RIN 2024–2025: tendințe transversale	65
Perspective cheie conform pilonilor prioritari strategici	67
Concluzii și recomandări strategice	70

INTRODUCERE

Acest raport reprezintă o analiză aprofundată axată pe urmărirea schimbărilor direcțiilor strategice cheie ale societății între 2024 și 2025. Acesta conține perspective bazate pe date pentru a sprijini Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării (CCSCD) în misiunea sa de a fortifica reziliența societății moldovenești împotriva manipulării informațiilor și ingerințelor străine (MIIS).

Centrul are misiunea de a consolida și îmbunătăți eforturile interinstituționale în lupta împotriva dezinformării, manipulării informațiilor, și acțiunilor coordonate de răspândire a mesajelor, narativelor, comunicărilor, indiferent de originea acestora. Această activitate urmărește protejarea intereselor naționale, așa cum este prevăzut în Articolul 6 din Legea privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării¹.

Concepția de comunicare strategică și contracurare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor² străine, așa cum a fost aprobată de Parlamentul Republicii Moldova, se bazează pe Strategia securității naționale³. Scopul său general este de a sprijini, și consolida realizarea intereselor naționale care modelează viziunea unei Moldove a secolului XXI: o republică democratică, europeană, ferm integrată în cadrul politic, economic, social și de securitate al democrațiilor avansate și economiilor dezvoltate, cu o identitate națională clară și o poziție internațională în ascensiune.

Pentru a atinge acest obiectiv, întreaga viziune se concentrează pe pilonii centrali ai comunicării strategice:

- Integrare europeană
- Coeziune socială
- Reziliența economică
- Consolidarea sectorului de apărare
- Consolidarea securității naționale în context regional

¹ Parlamentul Republicii Moldova LEGEA nr. 242 din 31-07-2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea anumitor acte normative

² Concepția de comunicare strategică și contracurare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor străine pentru anii 2024–2028

³ Strategia securității naționale a Republicii Moldova

Indexul Rezilienței Informaționale Naționale (RIN) a fost elaborat de CCSCD ca instrument metodologic pentru orientarea strategică a activităților sale și evaluarea evoluțiilor din societate în cinci domenii prioritare definite ca obiective strategice ale țării. Acesta sprijină măsurarea progresului în ceea ce privește consolidarea rezilienței societății împotriva manipulării informațiilor și dezinformării. Mai exact, Indexul RIN permite identificarea și analiza schimbărilor pe termen lung ale convingerilor și atitudinilor publice, luând în considerare efectele durabile atât ale dezinformării în spațiul informațional, cât și ale narativelor naționale ale Moldovei. Mai mult decât atât, acesta acționează ca un cadru strategic pentru ghidarea acțiunilor Centrului și ale partenerilor săi în promovarea intereselor naționale, sporirea rezilienței societății și îndeplinirea responsabilităților Centrului, așa cum sunt definite de Lege și Concepție.

Acest raport prezintă concluziile unei analize cuprinzătoare bazate pe pilonii de bază ai comunicării strategice și pe eforturile de a contracara dezinformarea, manipularea informațiilor și ingerințele străine, așa cum sunt prezentate în Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor străine.

METODOLOGIA

Contextul regional volatil și în rapidă evoluție a creat o nevoie urgentă pentru o abordare integrată a comunicării strategice și pentru combaterea agresiunii hibride împotriva Republicii Moldova, inclusiv a amestecului în alegeri și a campaniilor organizate și susținute de dezinformare. Aceste evoluții afectează direct mediul informațional zilnic al Moldovei și dinamica societății, evidențiind importanța critică a eforturilor coordonate pentru a spori reziliența și a promova o societate mai prosperă.

Pentru a ghida și evalua impactul mediului informațional și eforturile Centrului și ale partenerilor săi în construirea unei societăți reziliente, bazată pe cei cinci piloni cheie, Centrul a creat un instrument analitic pentru a măsura în mod regulat schimbările pe termen lung în atitudini și convingeri care influențează evoluțiile în domeniile prioritare legate de interesele naționale ale Moldovei.

Indicatorii elaborați iau în considerare și se bazează pe:

- O analiză cuprinzătoare a cercetărilor existente realizate atât în Moldova, cât și în alte țări europene, acoperind cele mai relevante subiecte și modele analitice aliniate domeniilor prioritare de securitate națională ale Moldovei.

- Consultări extinse cu experți naționali și internaționali în domeniile politicilor economice, cooperării cu UE, coeziunii societale, apărării, securității și manipulării informaționale. Aceștia au oferit evaluări ale situației actuale și perspective asupra fiecărei zone prioritare.
- Selecția finală a indicatorilor de bază pentru fiecare dintre domeniile prioritare, pentru a-i încadra într-un singur sondaj cuprinzător, permițând o analiză extinsă a interdependențelor dintre domeniile prioritare.

Indexul este aplicat, de asemenea, ca un instrument structurat de monitorizare a opiniei publice pentru colectarea regulată (anuală) a datelor. Un astfel de instrument, care consolidează toate domeniile prioritare într-un singur proces de colectare a datelor, devine esențial, atât pentru stabilirea evoluției în timp a indicatorilor-cheie, cât și pentru analiza interdependențelor dintre diverși indicatori. Această abordare permite o înțelegere mai profundă a sinergiilor dintre prioritățile strategice și posibilele cauze ale schimbărilor. Oferă perspective utile atât pentru analiza riscului, cât și pentru elaborarea unor intervenții eficiente menite să contracareze efectele MIIS.

Raportul actual se bazează pe sondajele privind Indexul RIN din 2024 și 2025, concepute de CCSCD cu contribuția experților din partea International Practitioners Partnership Network (Pract-Net). Datele au fost colectate de compania sociologică CIVIS în mai 2024 și au inclus un eșantion de 1.204 persoane, iar în mai 2025 - un eșantion de 1.207 respondenți. În ambele perioade, eșantionul a fost reprezentativ pentru populația moldovenească, ponderat la aspectele demografice cheie. Analiza se bazează în principal pe Indexul RIN, fiind completată, acolo unde este posibil, cu referințe la date naționale și internaționale relevante pentru Republica Moldova – cum ar fi datele Biroului Național de Statistică, analizele rezultatelor electorale și constatările rezultate din monitorizarea și analiza spațiului informațional din Republica Moldova realizate de CCSCD – pentru a oferi context și a susține concluziile.

INTEGRAREA EUROPEANĂ

La 3 martie 2022, Moldova a depus cererea de aderare la Uniunea Europeană, iar la 23 iunie 2022 a primit o perspectivă europeană printr-un acord unanim între liderii tuturor celor 27 de state⁴ membre ale UE. Raportul actual prezintă o imagine comparativă a schimbărilor din opinia publică din Republica Moldova între mai 2024, înaintea referendumului privind aderarea la UE, și mai 2025, după desfășurarea acestuia. În 2024, Indexul RIN a anticipat cu destulă acuratețe rezultatele referendumului constituțional privind aderarea la UE. Rezultatele Indexului au evidențiat riscurile manipulării informațiilor electorale, deoarece atitudinile publicului față de aderarea la UE erau extrem de sensibile puteau fi puternic influențate prin intermediul spațiului informațional. Analiza curentă urmărește evoluțiile din 2025, inclusiv impactul referendumului și alte relevante evoluții legate de aderarea la UE, precum și modul în care procesul a fost comunicat către publicul din Republica Moldova.

Integrarea în UE oferă un cadru clar și cuprinzător pentru consolidarea guvernării democratice în Moldova, ajutând țara să beneficieze în cele din urmă de statutul de membru, așa cum fac și alte state UE și să-și dezvolte capacitatea de a contribui la rândul său. Aderarea este un proces de transformare industrială, economică, politică, juridică, socială și culturală necesar pentru îndeplinirea criteriilor UE, implicând reforme la nivel de politici și implementarea acestora. Conform documentelor Comisiei⁵ Europene, UE a priorizat reforma justiției în Moldova, pentru a asigura un stat de drept puternic și o justiție independentă. De asemenea, a subliniat necesitatea unor măsuri anticorupție și a consolidării guvernării democratice prin limitarea influenței politice a oligarhilor.

Concepția de comunicare strategică⁶ subliniază că integrarea europeană oferă claritatea strategică necesară pentru o comunicare coerentă, consecventă și eficientă a unei identități de stat unificate, a alegerilor geopolitice și de securitate, precum și a obiectivelor cheie de dezvoltare pe termen lung în cadrul unui sistem politic democratic. De asemenea, Concepția evidențiază perspectiva îmbunătățirii situației economice a cetățenilor Republicii Moldova, în baza obiectivului de consolidare semnificativă a cadrului politic, economic și social.

⁴ Concluziile Consiliului European privind Ucraina, cererile de aderare ale Ucrainei, Republicii Moldova și Georgiei, Balcanilor de Vest și relațiile externe, 23 iunie 2022

⁵ Opinia Comisiei privind cererea Republicii Moldova de a adera la Uniunea Europeană, 16 iunie 2022

⁶ Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor străine pentru anii 2024–2028

INTEGRAREA EUROPEANĂ: REPERE IMPORTANTE

- **SPRIJINUL PENTRU ADERAREA LA UE RĂMÂNE NESCHIMBAT PER ANSAMBLU**, dar pozițiile se deplasează spre extreme mai puternice. 53% dintre moldoveni își exprimă intenția de a vota în favoarea aderării Moldovei la UE (52% în 2024). O analiză mai atentă a acestor cifre indică o tendință a pozițiilor mai puternice atât în rândul susținătorilor UE, cât și al celor care se opun. Astfel de semne de polarizare crescândă în societate reprezintă un avertisment că tensiunile ar putea izbucni în cele din urmă, fie la nivelul întregii Republici Moldova, fie în anumite regiuni specifice.
- **DEȘI MAJORITATEA MOLDOVENILOR SE SIMT CONECTAȚI CU EUROPA, AXA UE – RUSIA ESTE POLARIZANTĂ.** O „poziție de mijloc” care se diminuează, formată din persoane care își exprimă poziții neutre față de Europa sau Rusia confirmă tendința de polarizare în creștere în jurul axei UE-Rusia. Comparativ cu 2024, există o tendință clară spre o aliniere mai puternică fie cu Europa, fie cu Rusia: 56% declară un atașament puternic față de UE, în creștere față de 51% în 2024. Prin comparație, aproximativ o treime (36%) și-au exprimat sentimente de atașament față de Rusia (în creștere față de 30% în 2024).
- **DISCREPANȚA DINTRE SUSȚINĂTORII UE ȘI EUROSCEPTICI CREȘTE:** Sondajul din 2025 arată că majoritatea moldovenilor își păstrează încrederea în UE, în valorile sale și în impactul pozitiv asupra securității Moldovei. Totuși, o privire mai atentă arată o polarizare tot mai mare între susținătorii integrării în UE și cei sceptici.
- **AVANTAJELE UE, ÎN RAPORT CU TEMERILE: ROLUL EXPERIENȚEI ȘI AL SPAȚIULUI INFORMAȚIONAL ESTE SEMNIFICATIV.** Moldovenii care au locuit în țările UE sunt de două ori mai optimiști în privința aderării la UE, comparativ cu cei care au locuit în Rusia, evidențiind impactul experienței directe și al mediului informațional asupra așteptărilor. În mod similar, cei care au încredere în mass-media în limba rusă sunt de două ori mai pesimiști față de UE, ceea ce reflectă mai degrabă narațiunile promovate de presa rusă decât realitatea trăită. Sprijinul pentru aderarea la UE, rămâne neschimbat per ansamblu, dar pozițiile se deplasează spre extreme mai puternice.

SPRIJINUL PENTRU ADERAREA LA UE RĂMÂNE NESCHIMBAT PER ANSAMBLU, DAR POZIȚIILE SE DEPLASEAZĂ SPRE EXTREME MAI PUTERNICE

Potrivit unui sondaj al opiniei publice realizat în primăvara anului 2025, 53% din populația Moldovei a declarat că ar vota în favoarea aderării Moldovei la UE (52% în 2024), în timp ce 33% și-au exprimat preferința de a rămâne în afara UE (28% în 2024), iar 4% nu planificau să voteze în cadrul unui astfel de referendum teoretic.

Rezultatele din 2024 și 2025 reflectă îndeaproape votul pentru referendumul privind aderarea la UE din octombrie 2024, indicând o majoritate restrânsă în favoarea integrării în UE. Sprijinul este mai puternic în rândul moldovenilor care se simt mai apropiați de Europa și au trăit în UE, în timp ce este mult mai slab printre cei care consideră mass-media din Federația Rusă ca pe o sursă importantă și de încredere.

- Un sprijin mai mare pentru aderarea la UE se aliniază cu un angajament mai puternic față de guvernarea democratică, un grad mai mare de încredere în instituții și un sentiment mai pronunțat de apropiere față de Europa – alături de o stare economică mai bună și de convingerea că fiecare persoană poate influența societatea din Republica Moldova. Sprijinul este, de asemenea, strâns corelat cu valorizarea guvernantei democratice și cu sentimentul de atașament față de Europa.
- Sprijinul pentru aderarea la UE este mai ridicat în rândul celor care au încredere în mass-media în limba română din Moldova, dar mult mai scăzut în rândul celor care au încredere în mass-media din Federația Rusă.

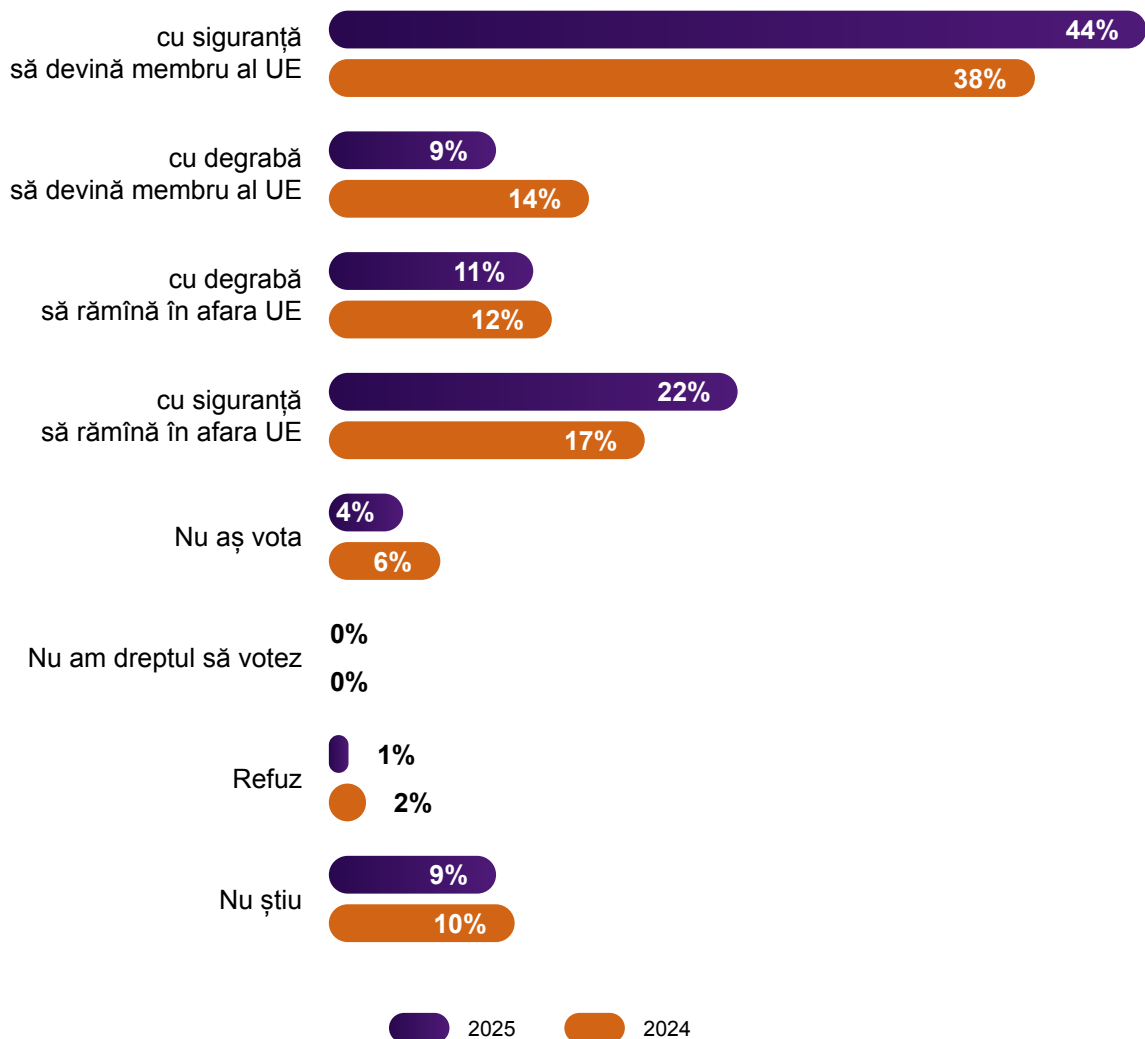
În același timp, deși sprijinul general pentru aderarea la UE este solid, este important să observăm o schimbare de opinii în rândul unor grupuri care anterior erau mai neutre față de aderarea la UE.

- Rezultatele din 2024-2025 arată o polarizare în creștere: susținerea pentru „cu siguranță să devină membru al UE” a crescut de la 38% la 44%;
- În același timp, numărul celor care doreau ca Moldova „cu siguranță să rămână în afara UE” a crescut de la 17% la 22%.

Acest lucru indică caracterul polarizat al opiniei publice din Republica Moldova reflectând clar atât dezbateră mai largă, cât și vectorii narativelor manipulatorii privind aderarea la UE în perioada premergătoare alegerilor parlamentare din septembrie 2025. Aceste tendințe se reflectă și în analiza spațiului informațional efectuată de CCSCD.

DACĂ MÂINE S-AR ORGANIZA UN REFERENDUM ÎN REPUBLICA MOLDOVA DESPRE ADERAREA LA UE. AȚI VOTA PENTRU CA MOLDOVA...

DEȘI MAJORITATEA MOLDOVENILOR SIMT UN ATAȘAMENT FAȚĂ DE EUROPA, AXA UE – RUSIA ESTE POLARIZANTĂ

În 2025, 56% dintre moldoveni declară un atașament față de Europa, comparativ cu 51% în 2024, în timp ce numărul celor care nu simt nicio legătură a scăzut de la 45% la 39%. Acest lucru ar putea sugera o tendință generală spre europenizare. În același timp, ponderea moldovenilor care simt o legătură față de Rusia a crescut, ajungând la 36% (de la 30% în 2024), numărul celor cu o legătură slabă sau inexistentă micșorându-se de la 65% la 59%, ceea ce arată că tendința este mai degrabă spre polarizare, diferite grupuri mișcându-se în direcții opuse. Aproape toți au un atașament față de Moldova (95%) și față de comunitatea lor locală (94%), ceea ce evidențiază importanța puternică a identității locale, analizată în detaliu în capitolul despre coeziunea socială. Se conturează următoarele tendințe:

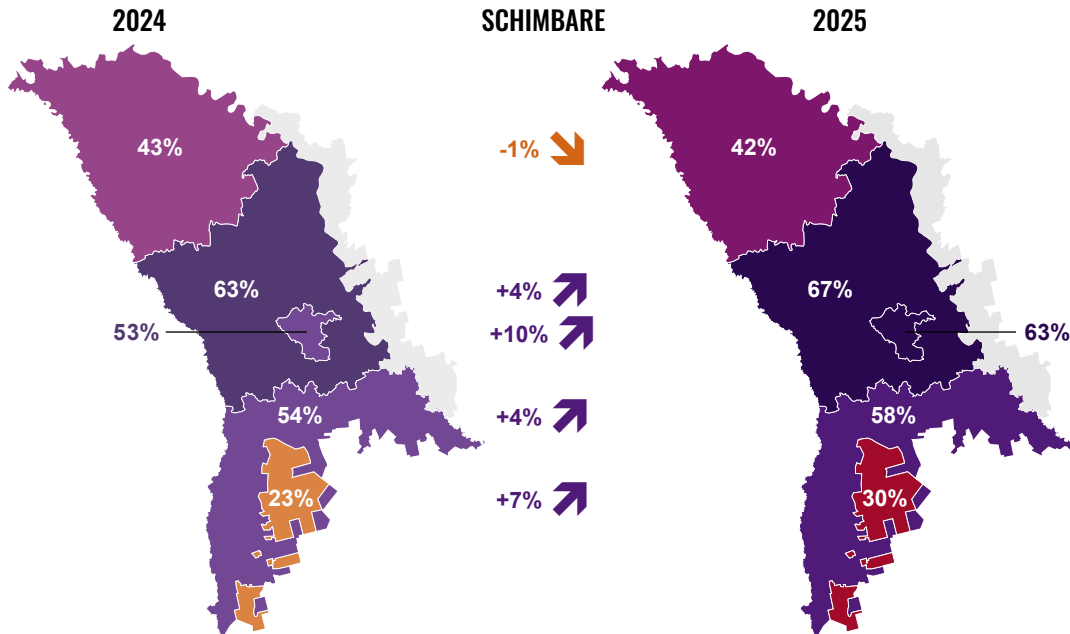
- Poziția pro-europeană este constantă în toate grupele de vârstă și este mai pronunțată în rândul respondenților cu un nivel mai înalt de studii și al celor mai stabili din punct de vedere economic, în timp ce sentimentul pro-rus este cel mai puternic în rândul adulților în vârstă (55+) și al celor cu niveluri mai scăzute de studii.
- În ciuda polarizării tot mai mari a opiniei publice din Republica Moldova cu privire la Europa și Rusia, mulți moldoveni se simt atașați față de ambele, deși orientarea către Europa este mai puțin probabil să coincidă cu sentimentul de atașament față de Rusia: doar 33% dintre cei care simt o legătură față de Europa au atașament și față de Rusia, în timp ce 50% dintre cei care simt legătură față de Rusia au atașament și față de Europa.
- Moldovenii care au locuit într-un stat membru al UE cel puțin șase luni tind să se simtă mai atașați față de Europa, sugerând că experiența directă în UE modelează semnificativ atitudinile. În același timp, minoritățile etnice sunt oarecum mai predispuse decât media să simtă o legătură față de Rusia.

Datele IRIN relevă astfel o polarizare tot mai mare a legăturilor emoționale orientate fie față de Europa, fie față de Rusia, reflectând o dezbatere intensă privind direcția viitoare a Republicii Moldova și restrângerea tot mai accentuată a „poziției de mijloc”. Deși aderarea la UE presupune o transformare complexă în plan industrial, economic, politic, juridic, social și cultural pentru a îndeplini criteriile UE, discursul Federației Ruse împotriva europenizării reduce adesea această temă la întrebări mult mai personale de apartenență și afiliere – dacă oamenii se simt mai apropiați de Europa sau de Rusia.

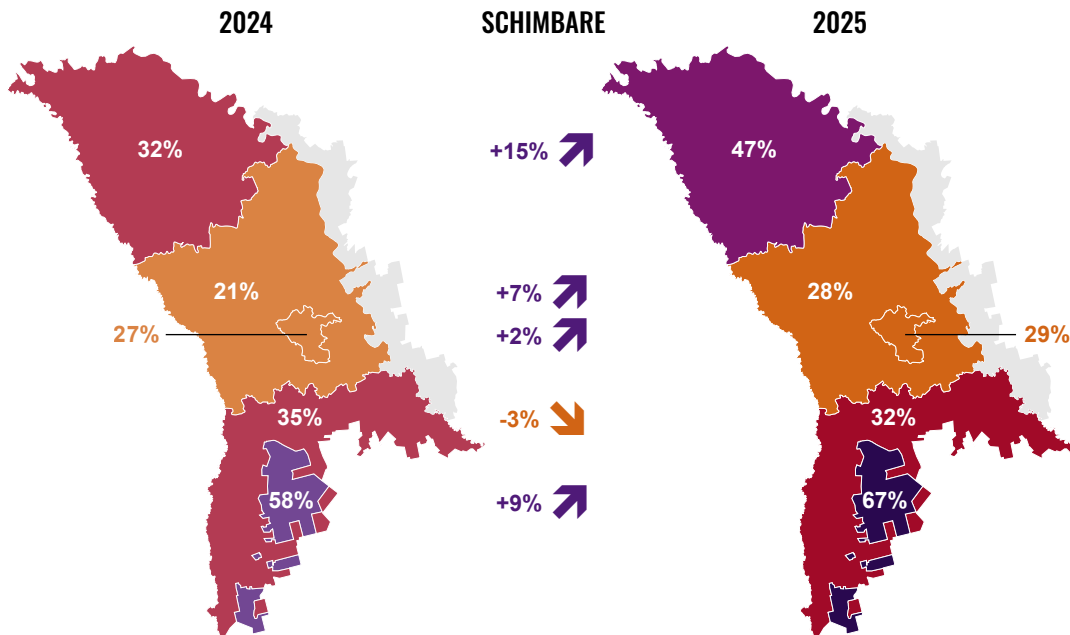
CÂT DE PUTERNIC VĂ SIMȚIȚI CONECTAT/Ă DE EUROPA?

Complet/mai degrabă de acord

CÂT DE PUTERNIC VĂ SIMȚIȚI CONECTAT/Ă DE RUSIA?

Complet/mai degrabă de acord

MOLDOVENII CU EXPERIENȚĂ ÎN UE SUSȚIN ADERAREA – UN DIALOG DESCHIS ESTE ESENȚIAL PENTRU A-I AJUTA PE CEIALȚI MOLDOVENI SĂ IA O DECIZIE

Sondajul din 2025 arată că moldovenii își mențin încrederea în UE și în valorile acesteia. Evaluarea capacității Moldovei de a-și proteja interesele în UE a crescut ușor, la 50%, arătând o schimbare discretă față de 47% anul trecut și sugerând faptul că mai multe informații despre procesele decizionale din UE ar putea fi utile. Majoritatea, adică 54%, consideră că statutul de membru în UE va consolida securitatea și apărarea Moldovei, în timp ce 39% încă mai asociază aderarea la UE cu riscul unui atac din partea Federației Ruse. Dezacordul față de această preocupare a crescut de la 39% anul trecut, la 44%.

Analiza transversală a diferiților indicatori și a tendințelor demografice relevă, de asemenea, tipare de tendințe mai clare:

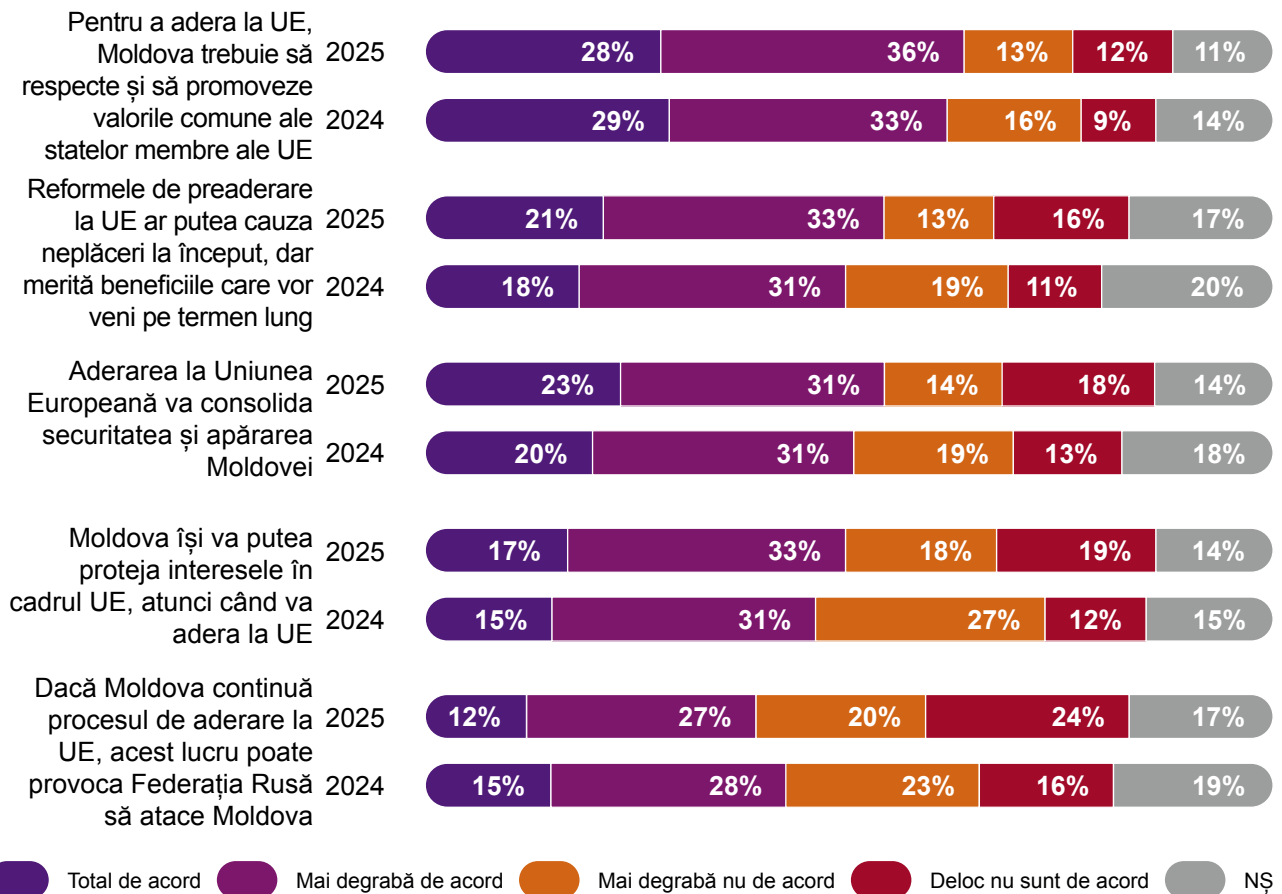
- Experiența personală de trai în UE/SUA este clar asociată cu o perspectivă mai pozitivă. De exemplu, 68% dintre cei cu experiență în UE susțin reformele de pre-aderare, chiar dacă acestea implică inconveniențe pe termen scurt, în numele avantajelor pe termen lung (comparativ cu o medie de 54%).
- Respondenții tineri, cei cu niveluri mai ridicate de studii și persoanele din regiunea de centru sau Chișinău tind să exprime opinii pozitive cu privire la majoritatea afirmațiilor privind UE, în timp ce respondenții din UTAG și Taraclia și regiunile din nord tind să fie mai sceptici.
- Îngrijorarea că Federația Rusă ar putea ataca Moldova dacă aceasta își va continua calea de aderare la UE este mai mare în rândul respondenților care își exprimă sprijinul pentru aderarea la UE, care consideră NATO un avantaj pentru Moldova sau care au încredere în spațiul informațional al Moldovei, în timp ce persoanele care au încredere în mass-media rusă percep un astfel de atac ca fiind mai puțin probabil. Acest lucru sugerează că narativele promovate de sursele media în care oamenii au încredere influențează puternic evaluările privind riscurile de securitate.
- Există o corelație foarte puternică între încrederea în instituțiile statului și încrederea în UE, ridicând întrebarea dacă aceste poziții față de UE se bazează pe înțelegerea reală a funcționării sale sau se bazează în principal pe încredere.

La fel ca în cazul temelor analizate în capitolele anterioare, o privire mai atentă relevă o polarizare tot mai mare aici: pozițiile de încredere față de UE se intensifică (mai mulți „sunt total de acord”, mai puțini „mai degrabă de acord”), în timp ce scepticii față de UE adoptă și ei poziții mai ferme. Această tendință este riscantă, deoarece îi face pe oameni să aibă poziții tranșante, făcând destul de dificilă inițierea unui dialog democratic deschis și dezvoltarea unei dezbateri bazate pe fapte asupra problemelor centrale, încurajând poziții mai radicale, adesea determinate de emoții. Pentru persoanele care sunt în prezent mai puțin informate despre UE, acest context creează un mediu în care MIIS (care vizează în principal emoțiile și temerile) influențează mai eficient indecisiile decât argumentele raționale, bazate pe fapte.

Pentru a contracara o astfel de tendință, este important să facilităm un dialog public deschis despre principalele subiecte legate de Republica Moldova și Uniunea Europeană. Acest lucru se realizează prin abordarea practică a preocupărilor publice (pe lângă discuții generale la nivel înalt). De asemenea, este necesară oferirea unor soluții concrete și comunicarea impactului acestora la toate nivelurile, precum și asigurarea transparenței proceselor de preaderare, pentru a susține încrederea.

ÎN CE MĂSURĂ SUNTEȚI DE ACORD SAU ÎN DEZACORD CU URMĂTOARELE AFIRMAȚII DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ?

AVANTAJELE UE ÎN RAPORT CU FRICILE: ROLUL EXPERIENȚEI ȘI AL SPAȚIULUI INFORMAȚIONAL

Aproximativ jumătate dintre moldoveni cred că aderarea la UE va aduce beneficii diverselor grupuri sociale, inclusiv pentru cetățeni în general, fermieri, angajați, afaceri private și întreprinderi de stat. În același timp, aproximativ 30% presupun că aceste grupuri vor avea de suferit din cauza aderării, în timp ce alte 10-15% nu se așteaptă la nicio schimbare. Comparativ cu 2024, proporția așteptărilor pozitive privind majoritatea elementelor nu s-a schimbat semnificativ, în timp ce așteptările negative au crescut cu până la 10%, iar pozițiile neutre au scăzut. O astfel de schimbare poate reflecta impactul dezinformării bazate pe emoții care influențează persoanele neutre sau indecise să adopte poziții mai negative, așa cum s-a discutat mai sus.

Atât așteptările pozitive, cât și cele negative rămân constante între femei și bărbați. Unele diferențe sunt mai pronunțate între grupele de vârstă, generațiile tinere tind să fie mai pozitive, precum și între regiuni, iar Chișinăul și Centru având opinii considerabil mai pozitive, în timp ce UTAG și Taraclia înregistrează cele mai negative percepții. Așteptările par să fie, de asemenea, puternic legate de experiența directă de trai în UE/SUA. Cei care au locuit în UE/SUA cel puțin șase luni au așteptări mai pozitive din partea UE, aproximativ 60% anticipând beneficii pentru toate grupurile sociale chestionate, comparativ cu aproximativ 30% dintre cei cu experiență de trai în Federația Rusă.

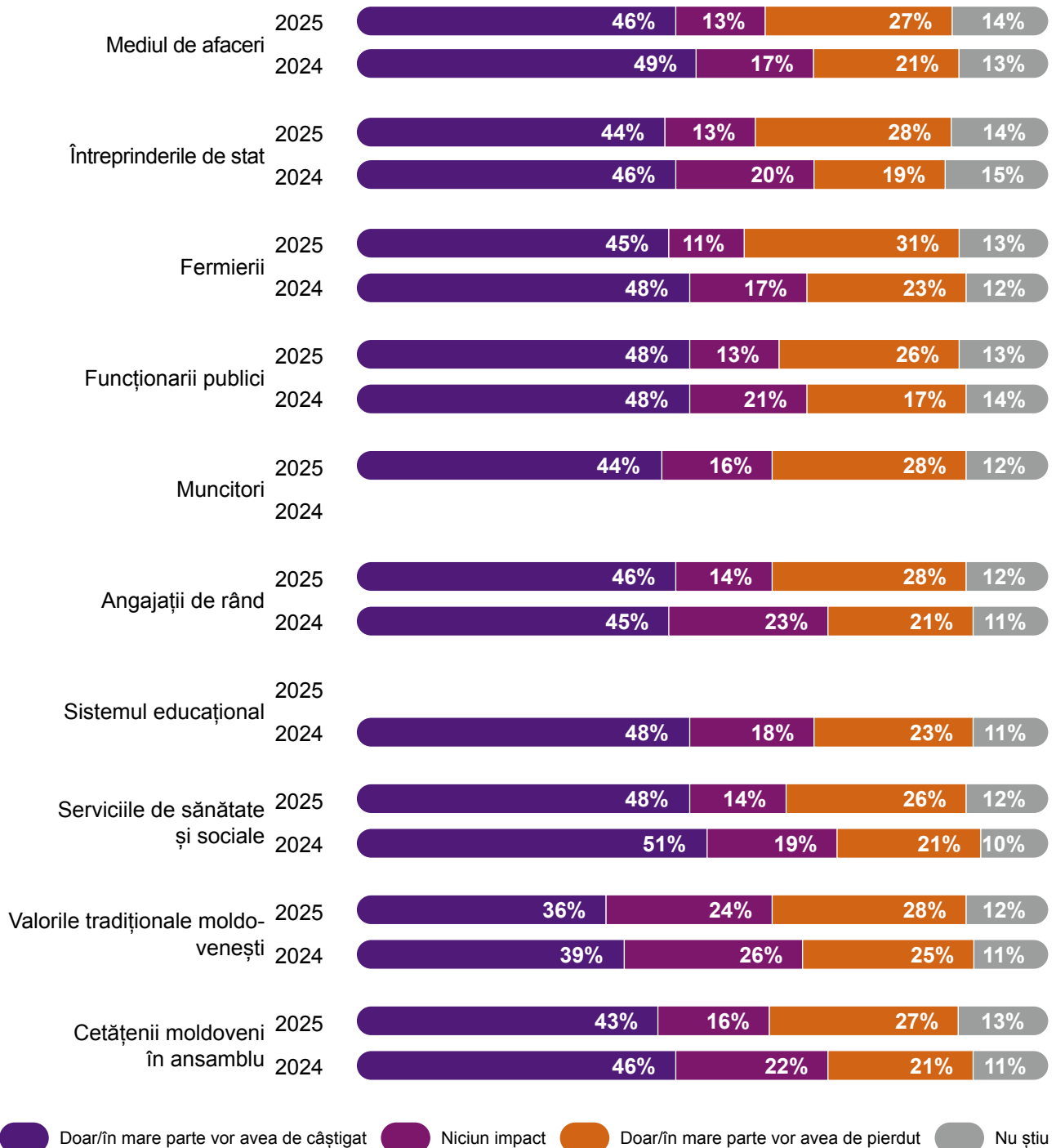
Acest lucru ajută la explicarea sprijinului puternic pro-UE în rândul diasporei moldovenești în UE, așa cum s-a văzut în referendumul din octombrie 2024, și arată că experiența directă în UE consolidează percepțiile pozitive și susținerea pentru aderarea Republicii Moldova. În mod notabil, diaspora moldovenească care trăiește în Rusia (alături de Turcia și Bulgaria) a fost unul dintre puținele grupuri unde sprijinul pentru aderarea la UE nu a predominat⁷.

Aceste tendințe reflectă, cel mai probabil, răspândirea pe scară largă a narativelor negative despre UE în spațiul informațional rusesc și campanii intensive de dezinformare din perioada 2024-2025 care au alimentat sentimentul anti-UE în rândul moldovenilor. De exemplu, cele mai puțin pozitive așteptări vizează impactul UE asupra valorilor tradiționale moldovenești, ceea ce reflectă strategii de dezinformare care exploatează sensibilitățile emoționale prin declarații false, potrivit cărora aderarea la UE va submina Moldova și va amenința valorile sale tradiționale – deși nu există o bază factuală pentru astfel de declarații.

⁷ Radio Europa Liberă Moldova

CUM CREDEȚI, DUPĂ ADERAREA LA UE, URMĂTOARELE CATEGORII VOR AVEA DE PIERDUT SAU DE CÂȘTIGAT?

COEZIUNEA SOCIALĂ: ÎNCREDERE, APARTENENȚĂ ȘI CAPACITATEA DE A LUA DECIZII ȘI ÎNTREPRINDE ACȚIUNI

Coeziunea socială este un pilon fundamental în construirea unei societăți unite și reziliente – în special în contexte marcate de pluralitate etnică, după cum subliniază Concepția de Comunicare. În cadrul Indexului Rezilienței Informaționale Naționale, acest indicator urmărește să identifice valorile fundamentale împărtășite de cetățenii Republicii Moldova și să înțeleagă convingerile și principiile care ar putea servi drept bază comună pentru unitatea și valorile naționale, precum și comportamentele bazate pe încredere, inclusiv cooperarea și respectarea regulilor și principiilor convenite democratic.

Societățile cu un nivel ridicat de coeziune socială se caracterizează printr-un puternic sentiment de incluziune, apartenență, recunoaștere, participare și legitimitate. Coeziunea socială reflectă atât relațiile dintre stat și cetățenii săi, cât și interacțiunile dintre diverse grupuri sociale. Este susținută de un set comun de atitudini și norme, precum:

- încredere – încredere reciprocă că nicio parte nu va exploata vulnerabilitățile alteia;
- apartenență – un sentiment comun de identitate și de loc al fiecăruia în societate;
- capacitatea de a lua decizii și întreprinde acțiuni – convingerea că acțiunile și alegerile noastre contează în modelarea vieții și a mediului care ne înconjoară.

Aceste atitudini nu sunt doar abstracte; ele se manifestă comportamental prin modul în care oamenii interacționează unii cu alții și cu instituțiile în viața de zi cu zi, modelând o societate care este rezilientă, incluzivă, în ciuda diferențelor etnice sau culturale și unită în jurul unui scop comun. Ceea ce este esențial aici este o conștientizare puternică a importanței implicării personale a fiecăruia și a modului în care deciziile individuale contribuie la realizarea schimbărilor dorite și la viziunea de viitor pentru Republica Moldova.

COEZIUNEA SOCIALĂ ÎN MOLDOVA: REPERE IMPORTANTE

- **CE ESTE CU ADEVĂRAT NECESAR PENTRU CA SOCIETATEA DIN REPUBLICA MOLDOVA SĂ FIE PUTERNICĂ ȘI SĂ RĂMÂNĂ UNITĂ?** În timp ce majoritatea moldovenilor sunt de acord că un stat puternic și unit presupune grijă față de patrie, față de natură și mediul din Moldova, respect față de instituțiile de stat și legi, muncă sârguincioasă și plata onestă a impozitelor, este îngrijorător faptul că responsabilitățile colective esențiale, precum intervenția împotriva criminalității și protejarea Republicii Moldova de dușmanii acesteia, au scăzut în importanța percepută comparativ cu 2024.
- **MÂNDRIA NAȚIONALĂ S-A CONSOLIDAT, SECURITATEA PERCEPUTĂ A CRESCUT – DAR ÎNCREDEREA ÎN ALEGERI A SCĂZUT.** Evoluțiile pozitive privind creșterea percepției de securitate, împreună cu indicatorii unei consolidări a sentimentului de comunitate sunt umbrite de o anumită scădere a încrederii în corectitudinea alegerilor democratice din Moldova, fapt ce poate deveni o problemă pe termen lung. Scăderea încrederii în procesele democratice slăbește înțelegerea de către cetățeni a impactului pe care îl are votul fiecărui moldovean asupra deciziilor la nivel național și local, sporind astfel riscul ingerințelor în procesul electoral.
- **ÎNCREDEREA ESTE COLOANA VERTEBRALĂ A SOCIETĂȚII.** Oamenii au încredere în instituțiile și sursele de informații pe care le cunosc direct, cum ar fi familia, prietenii și colegii. Mass-media în limba română și declarațiile oficiale ale autorităților publice sunt în mod constant cele mai importante și de încredere surse de informare.

- **ÎNCREDEREA SOCIALĂ CREȘTE, DAR APARIȚIA „BULELOR DE ÎNCREDERE” REGIONALE REPREZINTĂ UN RISC CARE TREBUIE LUAT ÎN CONSIDERARE.** Comparativ cu anul trecut, în 2025 au crescut atât încrederea socială, cât și nivelul general de încredere între regiuni. Totuși, o analiză mai atentă a tendințelor regionale arată că respondenții din Chișinău au, de fapt, mai puțină încredere în regiuni decât înainte, în timp ce regiunile au o încredere considerabil mai mare una față de cealaltă – ceea ce sugerează o divizare tot mai mare între capitală și regiuni.
- **CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE A ACȚIONA ȘI A LUA DECIZII PENTRU A ABILITA POPULAȚIA – PROCES CARE NECESITĂ TIMP ȘI PERSEVERENȚĂ.** Capacitatea de a acționa și a lua decizii, adică percepția indivizilor că pot influența modul în care funcționează societatea din Republica Moldova, este o componentă critică a coeziunii sociale. Aceasta întărește elemente cheie precum încrederea în instituții, participarea civică și sentimentul de apartenență, susținând totodată piloni mai mari, precum reziliența economică și pregătirea pentru apărare.
- **DEZINFORMAREA ȘI SPAȚIUL INFORMAȚIONAL SUNT FACTORI CARE TREBUIE LUĂȚI ÎN CONSIDERARE.** Moldovenii care consideră mass-media din Federația Rusă ca pe o sursă importantă de informații sunt considerabil mai predispuși să nu aprecieze traiul într-o societate democratică, au o încredere mai scăzută în instituțiile politice, o percepție mai scăzută de securitate și capacitatea de a lua decizii pentru a abilita populația. În același timp, aceștia tind să creadă că nu se confruntă niciodată cu dezinformarea.

CE ESTE NECESAR PENTRU CA SOCIETATEA DIN REPUBLICA MOLDOVA SĂ DEVINĂ PUTERNICĂ ȘI SĂ RĂMÂNĂ UNITĂ?

Identitatea națională reflectă de obicei sentimentul de apartenență față de un anumit stat sau națiune. Această identitate poate proveni dintr-un patrimoniu cultural comun, din limbă și tradiții, din principii liberale și democratice împărtășite sau din experiențe istorice colective trăite în cadrul unor grupe diverse din punct de vedere cultural și lingvistic. În același timp, aceasta reflectă un acord colectiv al majorității membrilor societății asupra valorilor și principiilor fundamentale care se află la baza acesteia – cele care stabilesc, în esență, „regulile jocului”. O identitate națională puternică este esențială pentru succesul politic modern. Aceasta fortifică securitatea statului, permite o guvernare bună, susține creșterea economică, construiește încrederea cetățenilor și face ca democrația liberală să devină viabilă.⁸

Rezultatele Indexului RIN arată că, la fel ca în 2024, valorile împărtășite de majoritatea covârșitoare și cele mai asociate cu forța statului și coeziunea societății sunt grija față de natura și mediul înconjurător din Moldova, urmate îndeaproape de principiile de bază ale unei guvernări democratice funcționale: plata onestă a impozitelor, respectarea instituțiilor de stat și a legilor, participarea în alegeri și angajamentul față de munca de zi cu zi.

Dar ceea ce este deosebit de alarmant și necesită atenție este scăderea acordului privind importanța responsabilității comune pentru apărarea statului de drept – cum ar fi nevoia de a interveni când cineva încalcă legea sau apără Republica Moldova de dușmanii săi, inclusiv îndeplinirea serviciului militar obligatoriu. Acest lucru poate indica o anumită viziune consumeristă asupra relației dintre stat și cetățenii săi, unde democrația, securitatea și stabilitatea, obținute prin respectarea statului de drept sau apărarea statului, sunt văzute mai degrabă ca un „serviciu” oferit de stat, decât ca valori comune împărtășite atât de instituțiile guvernamentale, cât și de fiecare cetățean al statului. Având în vedere respectul în creștere pentru Armata Națională ca instituție, acest lucru poate indica și o așteptare privind profesionalizarea sistemului de apărare, în detrimentul conștientizării publice privind rolul și responsabilitățile pe care le are fiecare cetățean al Republicii Moldova în vederea contribuției la apărarea națională.

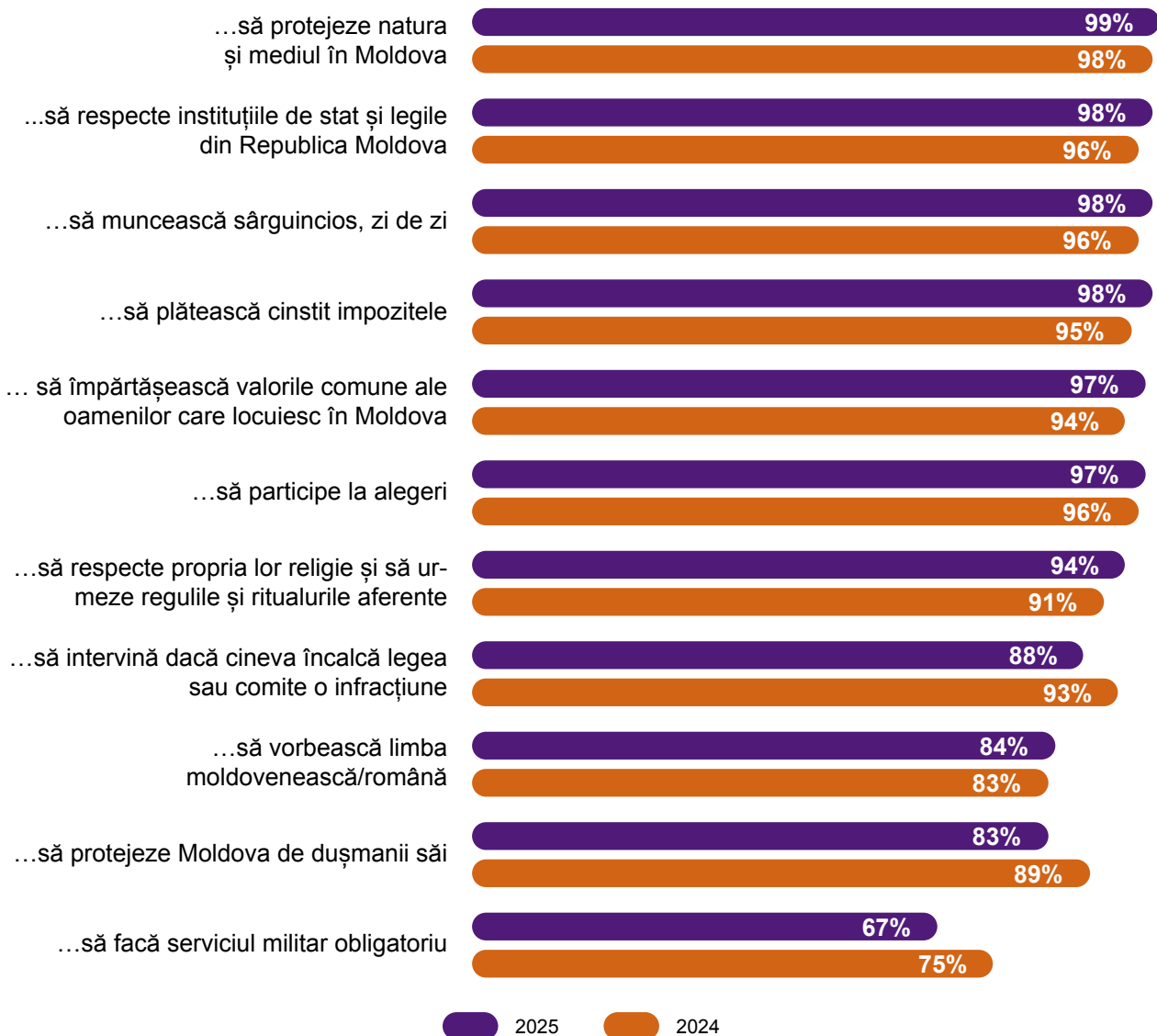
⁸ Fukuyama, F. (2018) De ce contează identitatea națională. *Journal of Democracy*, Johns Hopkins University Press, Vol. 29, nr. 4, pp. 5-15

Contracararea unei astfel de tendințe necesită creșterea gradului de conștientizare privind importanța participării civice în menținerea bunurilor publice de care se bucură toți cei care trăiesc în Moldova. De asemenea, este necesară sporirea percepției și a înțelegerii modului în care oamenii pot contribui. Ca efect secundar, o capacitate mai ridicată de a lua decizii și a acționa este calea de a crește încrederea instituțională, pe măsură ce instituțiile și serviciile publice devin mai puțin distante și abstracte, și mai ușor de înțeles și transparente prin experiență personală directă.

PENTRU CA STATUL ȘI SOCIETATEA DIN REPUBLICA MOLDOVA SĂ DEVINĂ PUTERNICE ȘI SĂ RĂMÂNĂ UNITE, CÂT DE IMPORTANT ESTE CA TOȚII OAMENII DIN MOLDOVA

Foarte important/ Mai degrabă important

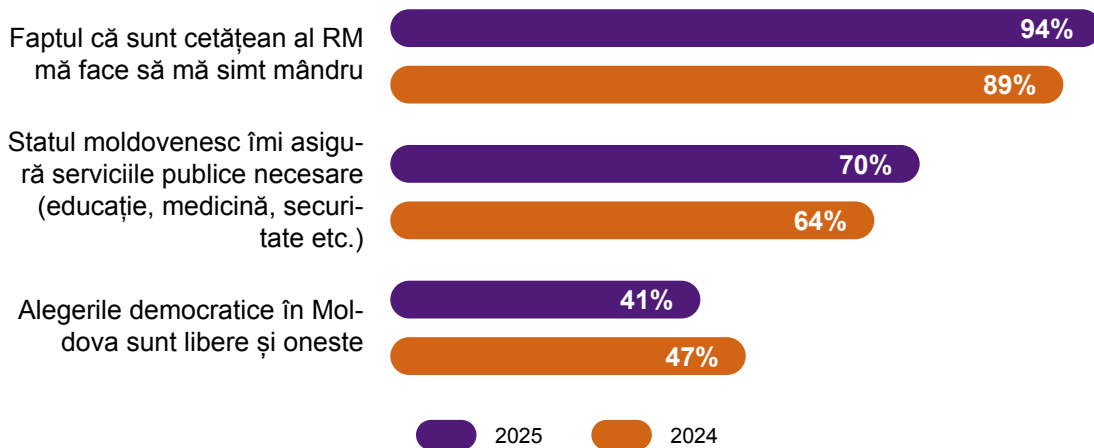
MÂNDRIA NAȚIONALĂ A CRESCUT, PERCEPȚIA ASUPRA SECURITĂȚII S-A ÎMBUNĂȚĂȚIT – ÎNSĂ ÎNCREDEREA ÎN ALEGERI A SCĂZUT

Mândria de a fi cetățean al Republicii Moldova – deja extrem de ridicată (89%) în 2024 – a crescut și mai mult în 2025, ajungând la 94%, deși înțelesul acestui fapt variază între diferite grupuri, în funcție de valorile lor.

Tendențele pozitive privind percepția de securitate și înțelegerea faptului că statul oferă servicii publice esențiale pot fi rezultatul unei comunicări intense în anii în care au avut loc două scrutinuri electorale. În același timp, încrederea mai puternică în posibilitatea de a primi ajutor din partea comunității în momente de nevoie sugerează că nivelul de coeziune comunitară este în creștere în Republica Moldova.

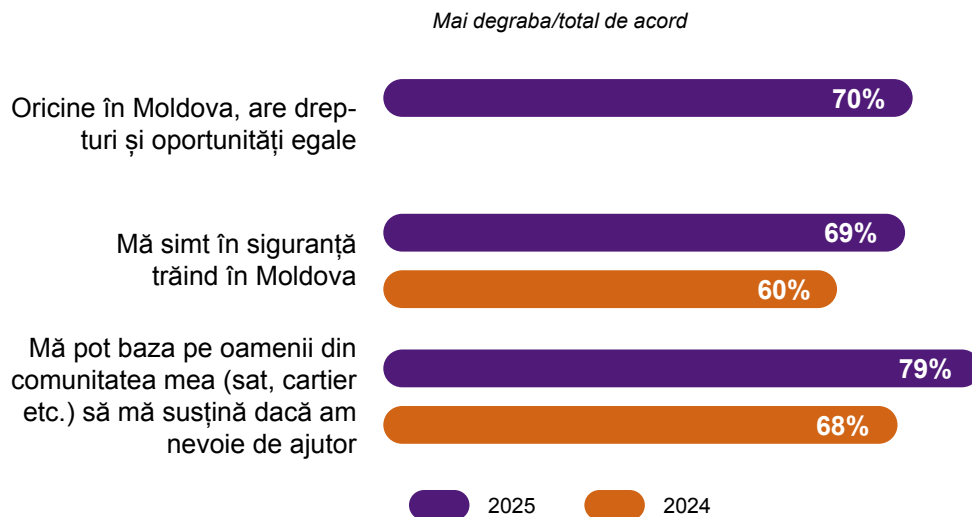
Comparativ cu 2024, încrederea că alegerile democratice din Moldova sunt libere și corecte a scăzut de la 47% la 41% în 2025. În mod similar, numărul persoanelor care consideră important să trăiești într-o democrație s-a schimbat într-o anumită măsură – 61% dintre moldoveni consideră acest lucru important (65% în 2024), iar 14% îl consideră neimportant (10% în 2024). Aceste schimbări necesită o atenție deosebită, deoarece încrederea în alegeri este fundamentală pentru funcționarea unei societăți democratice și pentru a oferi instituțiilor de stat un mandat puternic de guvernare.

Mai degraba/total de acord

O astfel de schimbare a încrederii în alegerile democratice poate fi cauzată de o serie de factori interni și externi:

- Atât alegerile din 2024, cât și cele din 2025 au fost marcate de numeroase cazuri de ingerință electorală, atât prin MIIS orchestrat de Federația Rusă, cât și prin cumpărarea directă a voturilor, ceea ce a erodat inevitabil încrederea în procesele democratice. Eforturile maligne coordonate de a influența comunitățile țintă (cetățeni aflați în străinătate, populația rurală etc.) prin introducerea și exploatarea subiectelor sensibile, adaptate acestor grupuri sociale, joacă, de asemenea, un rol. Percepțiile privind corectitudinea procesului electoral au fost modelate printr-o combinație de tactici de război hibrid și informațional, inclusiv eforturi de a delegitima și discredita procesul în sine, conducerea politică și autoritatea electorală.⁹
- În același timp, cumpărarea voturilor este posibilă doar atunci când alegătorii iau decizia de a-și vinde votul. Vânzarea unui vot este un simptom al unei înțelegeri insuficiente a ceea ce înseamnă democrația, a modului în care fiecare vot influențează evoluțiile din Moldova și a faptului cât de esențial este ca fiecare cetățean să-și folosească votul în mod responsabil pentru funcționarea proceselor democratice.
- Pe de altă parte, având în vedere cât de strânse au fost rezultatele referendumului privind aderarea la UE din 2024, această scădere a încrederii în alegerile democratice poate reflecta și reacția emoțională a unei părți semnificative a populației Republicii Moldova al cărei vot s-a aflat, în cele din urmă, în minoritate. La alegerile din 2025, pe baza lecțiilor învățate, instituțiile din Moldova au luat măsuri serioase pentru a proteja procesul electoral de interferențe străine. Cercetările viitoare vor arăta ce efect va avea acest lucru asupra încrederii în alegerile democratice.

⁹ Dezbină, delegitimează, discreditează. Analiză tactică a operațiunilor de influență pro-rusă în Republica Moldova, septembrie 2024 - ianuarie 2025

PEISAJUL ÎNCREDERII DIN MOLDOVA: PROXIMITATEA CONTEAZĂ, POLARIZAREA CREȘTE

Încrederea reprezintă piatra de temelie a coeziunii sociale, cuprinzând atât încrederea în relațiile interpersonale și în structurile instituționale, precum și credibilitatea surselor de informații. Acest element fundamental reprezintă baza societății. Tocmai de aceea, încrederea devine adesea una dintre principalele ținte ale campaniilor de dezinformare, fiind un obiect al manipulării informaționale în cadrul războiului hibrid. Analiza încrederii în instituții și surse de informații în perioada 2024-2025 arată:

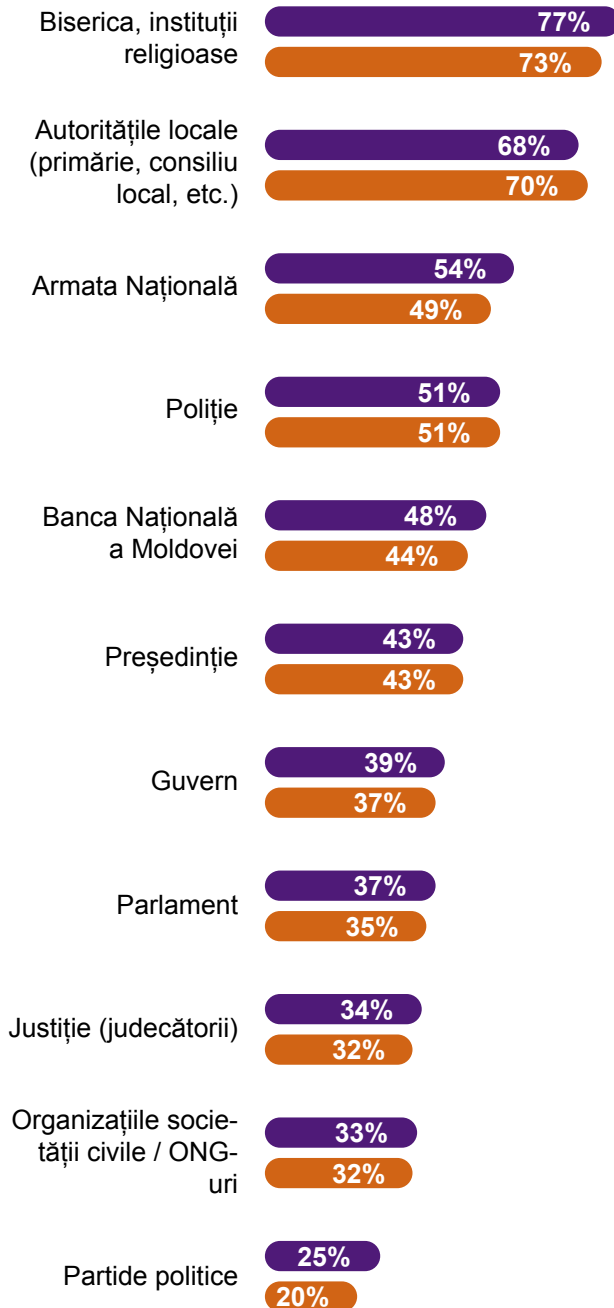
- Proximitatea și contactul personal rămân esențiale pentru încrederea instituțională, organizațiile percepute ca fiind mai îndepărtate generând mai puțină încredere. Același lucru se aplică și surselor de informații. Entitățile locale precum bisericile și autoritățile locale câștigă constant o încredere semnificativ mai mare decât autoritățile centrale, probabil datorită prezenței lor directe în comunitate.
- Încrederea în Armata Națională a crescut substanțial, plasând-o în fruntea tuturor instituțiilor guvernamentale analizate. Acest rezultat provine probabil dintr-o combinație eficientă între comunicarea strategică la nivel înalt și o implicare eficientă din partea Armatei Naționale.
- Încrederea în partidele politice, deși rămâne foarte scăzută și este cea mai redusă dintre toate instituțiile analizate, a crescut cu 5%, în timp ce ponderea celor care și-au exprimat neîncrederea a scăzut cu 7%. Acest lucru este probabil rezultatul campaniei și comunicării pre-electorale, care au sporit atât conștientizarea asupra a ceea ce fac partidele, cât și percepția de proximitate față de acestea.
- Încrederea generală în Președinte, Parlament și Guvern a rămas stabilă comparativ cu 2024. Totuși, o privire mai atentă arată semne de polarizare, pozițiile deplasându-se către forme mai accentuate de încredere sau neîncredere, în consonanță cu tendința generală observată și în cazul altor indicatori.
- Mass-media națională din Republica Moldova și comentariile sau declarațiile oficialilor de stat se numără printre cele mai de încredere 3 surse de informații, iar încrederea în acestea a crescut din 2024. Totuși, se situează sub rude, prieteni și alte contacte personale, considerate cele mai de încredere surse. Procentul persoanelor care au încredere în mass-media din Federația Rusă a crescut de la 32% la 36%, fiind acum la același nivel cu alte surse media internaționale (37%, fără o schimbare semnificativă față de 2024).

ÎNCREDEREA ÎN CANALELE DE INFORMARE

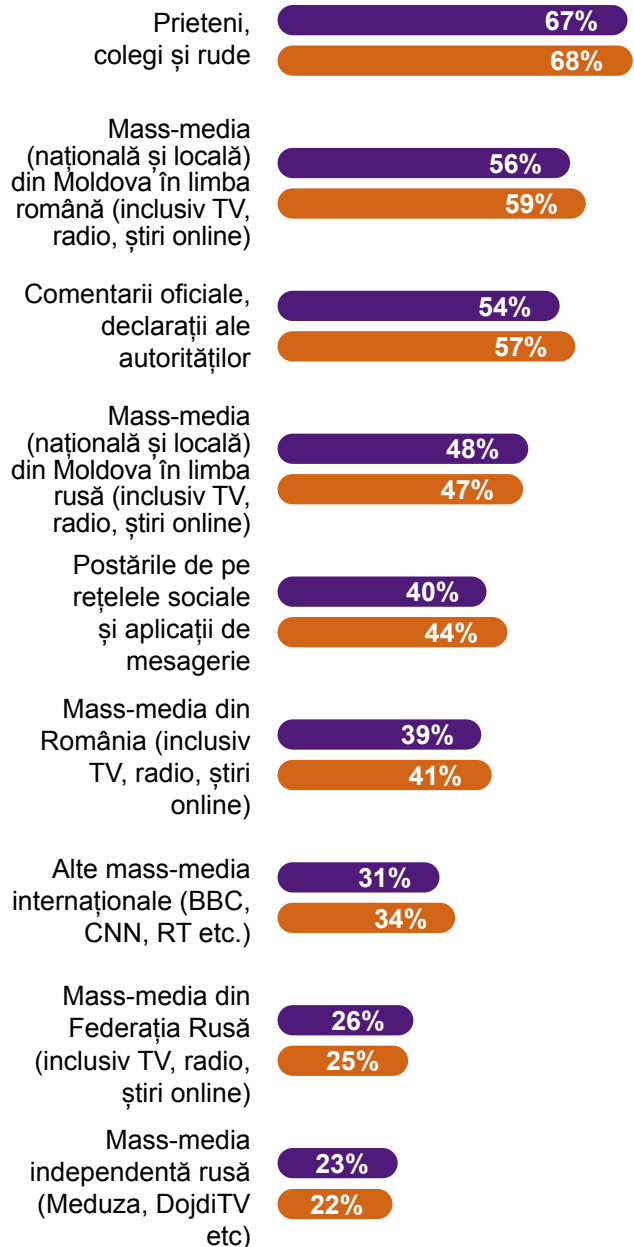
ÎN CE MĂSURĂ AVEȚI ÎNCREDERE ÎN FIECARE DINTRE URMĂTOARELE ORGANIZAȚII SAU INSTITUȚII

Încredere completă / Mai degrabă am încredere

ÎN CE MĂSURĂ AVEȚI ÎNCREDERE ÎN INFORMAȚIILE PE CARE LE ÎNTÂLNIȚI ÎN FIECARE DINTRE ACESTE SURSE DE INFORMARE?

Încredere completă / Mai degrabă am încredere

2025 2024

FORTIFICAREA CAPACITĂȚII DE A ACȚIONA ȘI A LUA DECIZII PENTRU A ABILITA POPULAȚIA – NECESITĂ TIMP ȘI PERSEVERENȚĂ

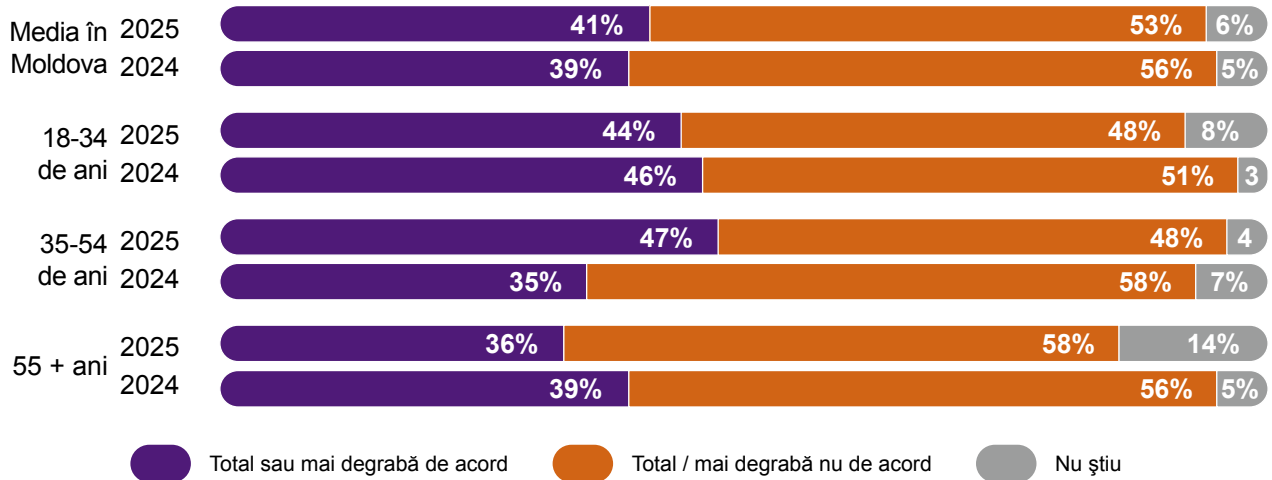
Capacitatea de a lua decizii și a întreprinde acțiuni – adică capacitatea percepută de a influența societatea – este un predictor cheie al coeziunii sociale. O capacitate mai puternică de a lua decizii și a întreprinde acțiuni sprijină conștientizarea modului în care alegerile personale, fie că este vorba despre participarea la alegeri sau despre respectarea legilor și regulilor societății, influențează societatea și bunăstarea membrilor săi, în timp ce o capacitate scăzută de a lua decizii și a întreprinde acțiuni crește riscul de tensiune socială. În 2025, 41% din populația Republicii Moldova consideră că poate influența modul în care funcționează lucrurile în societate – o schimbare mică față de 39% acum un an.

Constatările analizei rezultatelor Indexului RIN privind nivelul capacității de a lua decizii și a întreprinde acțiuni:

- O capacitate mai mare de a lua decizii și a întreprinde acțiuni este asociată cu o apreciere mai mare a principiilor guvernantei democratice și cu un grad mai mare de încredere în toate instituțiile principale de stat. De asemenea, se corelează cu o percepție mai ridicată a securității și a satisfacției față de viață.
- Persoanele cu o capacitate mai mare de a lua decizii și a întreprinde acțiuni sunt, de asemenea, mai predispuse să exprime disponibilitatea de a apăra Moldova în cazul în care aceasta ar fi invadată și împărtășesc convingerea că țara poate fi apărată în caz de atac extern.
- O capacitate mai mare de a lua decizii și a întreprinde acțiuni se corelează cu o mai mare pregătire pentru acțiuni, inclusiv emigrarea, dacă oamenii nu au o înțelegere clară a modului în care pot schimba situația de care nu sunt mulțumiți. Indexul RIN confirmă acest lucru: persoanele cu o capacitate înaltă de a lua decizii și a întreprinde acțiuni sunt mai predispuse să spună că „și-ar lua familia și ar pleca” dacă Moldova ar fi invadată. Soluția aici este împuternicirea prin comunicare clară, arătând cum fiecare moldovean își poate îmbunătăți viața, consolida securitatea și construi o Moldovă mai puternică.
- Persoanele cu o capacitate mai mare de a lua decizii și a întreprinde acțiuni sunt mai predispuse să simtă atașament față de Europa, în timp ce acele cu o percepție mai slabă că pot influența lucrurile în Moldova sunt mai predispuse să simtă o legătură mai puternică față de Rusia.
- Persoanele cu o capacitate mai mare de a lua decizii și a întreprinde acțiuni sunt mai predispuse să consume și să aibă încredere în mass-media în limba română, în timp ce persoanele care spun că consumă și au încredere în mass-media din Federația Rusă tind să afirme că au puțină influență asupra modului în care funcționează societatea moldovenească.

SIMT CĂ POT INFLUENȚA MODUL ÎN CARE FUNCȚIONEAZĂ LUCRURILE ÎN SOCIETATEA MOLDOVENEASCĂ

În 2025, în medie, 41% dintre respondenți afirmă că simt că pot influența modul în care funcționează lucrurile în societatea din Republica Moldova, în timp ce 53% nu sunt de acord cu această afirmație. Capacitatea de a lua decizii și a întreprinde acțiuni este mai mare (47%) în rândul grupului de vârstă mijlocie, între 35 și 54 de ani. Este de remarcat că, anume în acest grup, capacitatea de a lua decizii și a întreprinde acțiuni a crescut de la 35% în 2024. În medie, capacitatea de a lua decizii și a întreprinde acțiuni este mai mare și în regiunea Centru, în zonele rurale și în rândul persoanelor cu un nivel mai bun de bunăstare economică. Este cea mai scăzută în rândul respondenților cu vârsta de 55+, în special al femeilor, dintre care 61% simt că nu au niciun impact asupra lucrurilor.

O analiză mai detaliată arată că dinamica capacității de a lua decizii și a întreprinde acțiuni diferă de la o regiune la alta: comparativ cu 2024, nivelul capacității în 2025 a scăzut în UTAG și Taraclia de la 29% la 18%, în timp ce a crescut ușor în Chișinău.

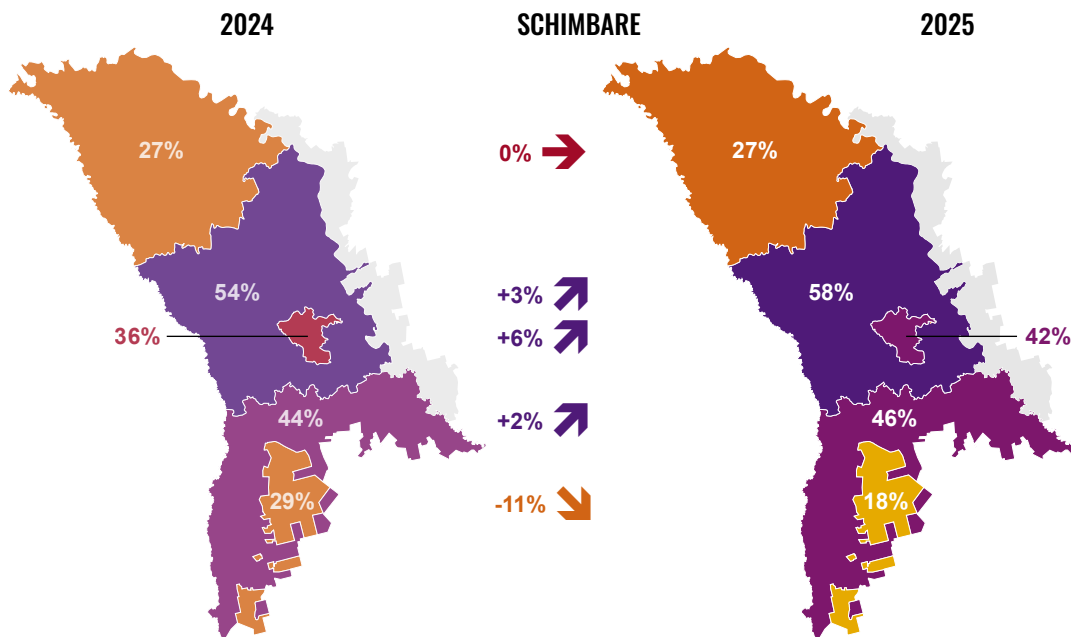
În 2025, 4% din populația Republicii Moldova simte că grupul din care fac parte este discriminat (în scădere față de 5% în anul precedent). Dintre aceste 4%, cel mai invocat motiv este discriminarea pe criteriu lingvistic, care a crescut semnificativ la 40%, față de 22% (din acești 5%) cu un an înainte.

Opusul capacității de a lua decizii și a întreprinde acțiuni este discriminarea percepută – sentimentul de a fi tratat nedrept, adesea implicând incapacitatea de a schimba situația. Multe narrative din mass-media din Federația Rusă urmăresc în mod specific să întărească sentimentul de neputință și să stimuleze percepția discriminării. Scăderea capacității de a lua decizii și a întreprinde acțiuni în unele regiuni ale Moldovei, împreună cu percepția crescută a discriminării pe criteriu lingvistic, este astfel probabil un indiciu al impactului pe care narativele maligne țintite din mediul informațional îl au asupra percepțiilor oamenilor.

SIMT CĂ POT INFLUENȚA MODUL ÎN CARE FUNCȚIONEAZĂ LUCRURILE ÎN SOCIETATEA MOLDOVENEASCĂ

Complet/mai degrabă de acord

DEZINFORMAREA ȘI SPAȚIUL INFORMAȚIONAL SUNT FACTORI DE LUAT ÎN CONSIDERARE

Comparativ cu 2024, importanța percepută a tuturor surselor de informații a crescut, fapt care reflectă probabil impactul unui an situat între două runde electorale majore și un referendum. Următoarele tendințe privind importanța mass-mediei pot fi observate în 2025:

- Mass-media de limbă română din Moldova este mai probabil considerată a fi o sursă importantă de informații de către cei care valorizează guvernarea democratică, au o încredere mai ridicată în instituțiile statului, în partidele politice și ONG-uri, au un atașament mai mare față de Europa și mai mic față de Rusia, percep NATO ca având un rol mai degrabă pozitiv pentru Republica Moldova și au un nivel mai ridicat de securitate percepută și de satisfacție față de viață.

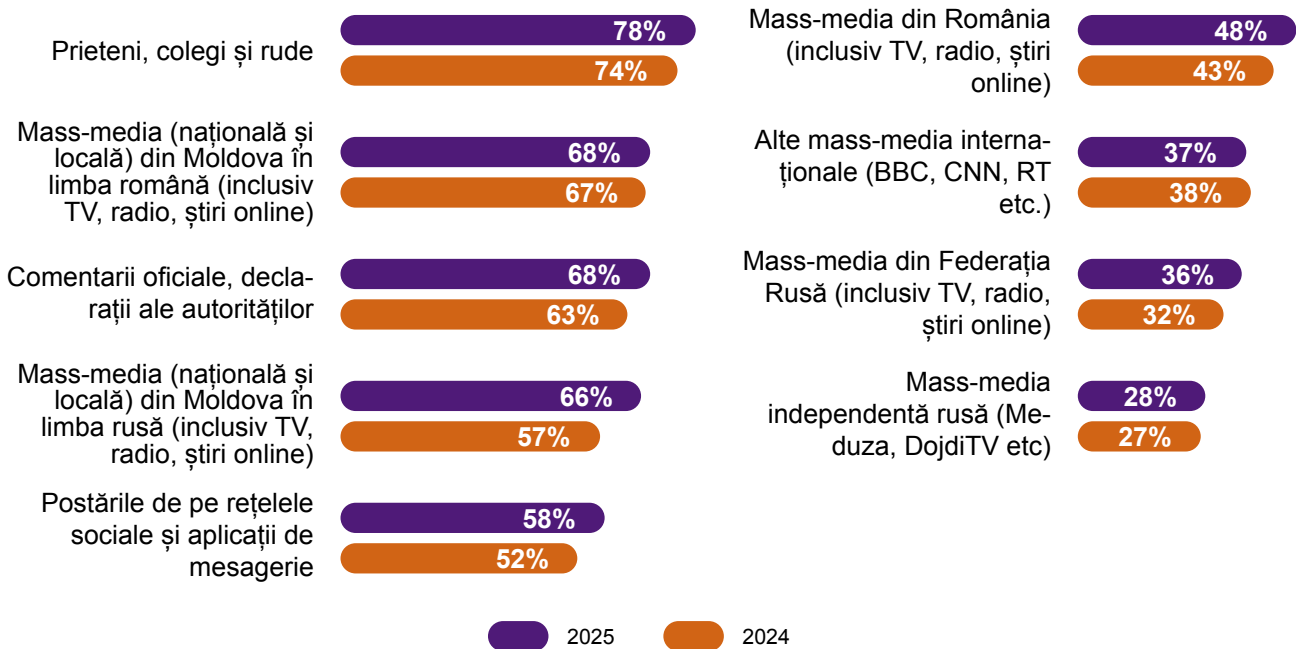

- Mass-media din Federația Rusă este mai probabil să fie considerată o sursă importantă de informații de către cei care nu consideră important să trăiască într-o țară guvernată democratic, au un nivel mai redus de încredere în instituțiile statului, simt o legătură mai puternică față de Rusia și un atașament mai slab față de Europa, au o încredere mai slabă în mass-media de limbă română din Moldova, au o satisfacție de viață mai scăzută și se confruntă mai frecvent cu dificultăți economice, percep UE și NATO ca fiind mai degrabă negative pentru Republica Moldova, dar văd Rusia într-o lumină pozitivă.

Acesta este un exemplu clar al legăturii dintre spațiul informațional pe care respondenții îl consideră important și percepțiile și pozițiile lor față de subiecte strategice esențiale pentru Republica Moldova – de la încrederea instituțională pînă la parteneriatele regionale și internaționale.

CÂT DE IMPORTANTE SUNT PENTRU DVS. URMĂTOARELE SURSE DE INFORMARE SAU ȘTIRI

Foarte importante / Mai degrabă importante

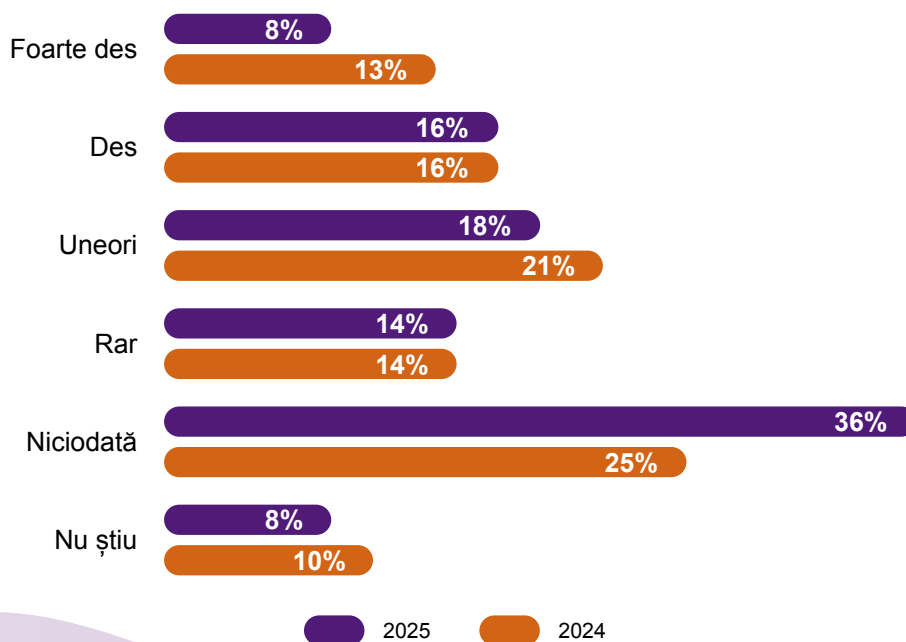
În 2025, doar 8% din populația Moldovei consideră că este expusă foarte des la dezinformare (în scădere față de 13% în 2024), în timp ce 16% spun că se confruntă frecvent cu ea. Între timp, 18% cred că sunt expuși la ea doar ocazional, 14% se confruntă rar cu ea, iar un total de 36% cred că nu sunt niciodată expuși la dezinformare. Acest ultim grup a crescut cu 11% comparativ cu 2024. În UTAG și Taraclia, un total de 86% dintre respondenți susțin că nu sunt niciodată expuși la dezinformare, de peste două ori mai mult decât media națională pentru Republica Moldova. În 2024, procentul a fost de 35%, ceea ce nu a deviat semnificativ de media națională.

Persoanele care răspund „niciodată” când se confruntă cu dezinformarea:

- Răspund „Nu știu” la întrebări despre Europa, mult mai des decât media, fiind totodată mai probabil să simtă un atașament față de Rusia.
- sunt mai predispuși să consume și să aibă încredere în mass-media din Federația Rusă, în timp ce sunt mai puțin predispuși să considere importantă mass-media în limba română din Moldova sau declarațiile oficiale ale autorităților și sunt mai predispuși să răspundă „Nu știu” când sunt întrebați despre încredere.

Aceasta arată o tendință în care sursele media de încredere devin o chestiune de alegere, nu de merit. În contexte de incertitudine ridicată, când este dificil să decidă în ce să creadă, oamenii pot alege să aibă încredere într-o singură sursă media fără să o pună la îndoială, ignorând totodată restul, dorind să creeze un sentiment de stabilitate. Dacă informațiile pe care oamenii le primesc din sursele media preferate sunt întărite în cercurile lor de comunicare, efectul camerelor de ecou poate intensifica și mai mult această tendință, determinând persoanele să nege orice expunere la dezinformare.

CÂT DE DES CREDEȚI CĂ AȚI FOST PERSONAL EXPUS LA DEZINFORMARE ȘI ȘTIRI FALSE ÎN ULTIMELE 7 ZILE?

REZILIENȚA ECONOMICĂ

Reziliența economică este unul dintre elementele de bază ale Concepției¹⁰ fundamentale care ghidează activitatea bazată pe Strategia securității naționale și eforturile de consolidare a rezilienței societale, servind ca bază pentru prosperitatea și stabilitatea națională. Concepția de comunicare strategică pune accent pe diversificare, inovație și creștere durabilă ca factori cheie ai dezvoltării. Concepția subliniază importanța unei comunicări corecte privind politicile și inițiativele economice ale guvernului și ale partenerilor strategici, considerând-o esențială pentru crearea unui climat favorabil pentru un mediu de afaceri dinamic și robust.

Reziliența economică a unei națiuni se bazează pe capacitatea cetățenilor, familiilor sau gospodăriilor casnice și întreprinderilor de a rezista, a se adapta și a se recupera după șocuri sau perturbări economice, adaptându-se la condițiile în schimbare. Mecanismele solide de adaptare și strategiile flexibile ajută la formarea colectivă a „coloanei vertebrale” a stabilității și creșterii economice naționale.

Conștientizarea privind politicile economice și impactul implementării lor la nivel de stat, regional și individual, trebuie să fie corelată cu o comunicare clară și transparentă despre modul în care instituțiile implementează aceste politici. Un nivel ridicat de încredere în instituții presupune și încredere în utilizarea echitabilă și transparentă a fondurilor publice, iar aceasta depinde, la rândul său, de gradul de conștientizare a modului în care sunt alocate resursele guvernamentale și de transmiterea unor mesaje clare cu privire la impactul lor asupra comunităților locale și asupra fiecărei persoane. O comunicare eficientă și proactivă este esențială pentru crearea conștientizării și încrederii, aflate în centrul principiilor care guvernează activitățile CCSCD.

¹⁰ Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor străine pentru anii 2024–2028

REZILIENȚA ECONOMICĂ: REPERE IMPORTANTE

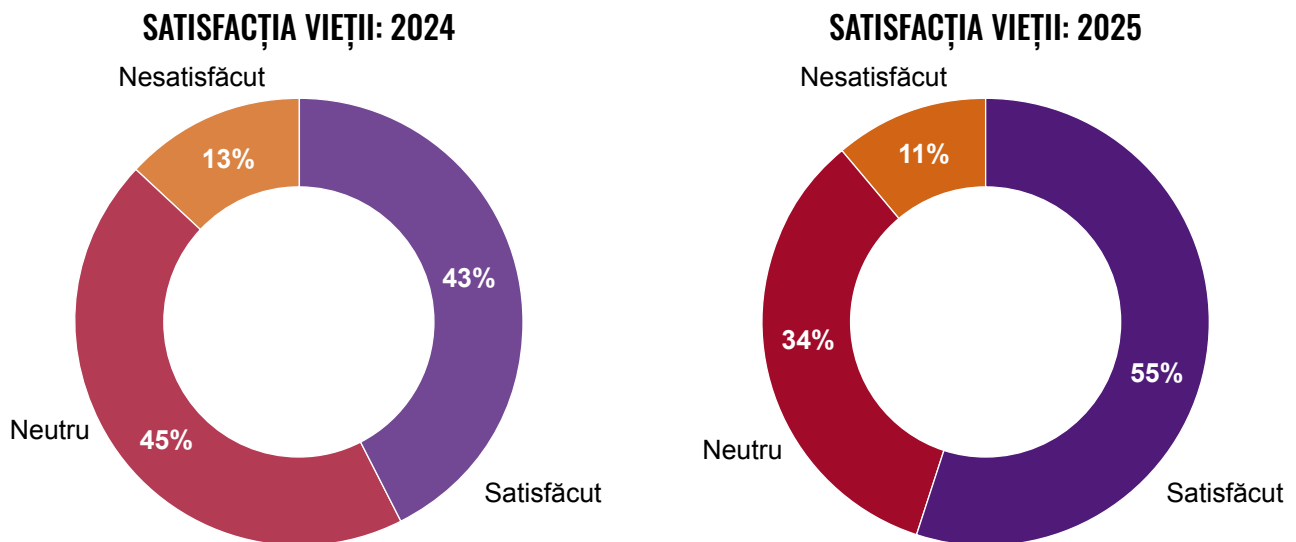
- **SATISFAȚIA FAȚĂ DE VIAȚĂ A CRESCUT; AȘTEPTĂRILE PRIVIND VIITORUL SUNT NECLARE.** Mai mult de jumătate dintre moldoveni spun că sunt satisfăcuți de viață, ceea ce reprezintă o creștere de peste 10% față de anul trecut. Însă, în ceea ce privește așteptările pentru viitor, ponderea moldovenilor care anticipează o evoluție în rău sau exprimă incertitudine cu privire la ce să se aștepte a crescut ușor, în timp ce proporția celor care nu se așteaptă la nicio schimbare a scăzut. Așteptările negative sau neclare îi fac pe oameni vulnerabili la mesaje critice, inclusiv la MIIS, și pot reflecta lipsa lor de înțelegere sau încredere în evoluțiile actuale din Moldova.
- **AȘTEPTĂRI RIDICATE PRIVIND POLITICILE ECONOMICE – CUM SĂ NE ASIGURĂM CĂ ACESTEA SUNT REALIZATE?** Sprijinul public pentru principiile de bază ale politicii economice a Moldovei (de exemplu inovație, diversificare, infrastructură, securitate energetică) este ridicat și a crescut din 2024, dar percepția că schimbările și evoluțiile economice din Moldova sunt pe calea cea bună sugerează o conștientizare scăzută a impactului practic și a potențialului acestor politici economice pentru populație.
- **PROBLEMA EXODULUI DE CREIERE DIN MOLDOVA: MOBILITATEA TINERILOR ÎN RAPORT CU REZILIENȚA ECONOMICĂ.** Un procent de 67% dintre moldoveni ar rămâne în Moldova și ar face tot ce este necesar pentru a-și găsi un loc de muncă, comparativ cu 23% care ar căuta un loc de muncă în străinătate. În același timp, în rândul generației tinere alegerea este aproape împărțită egal, 50/50.
- **TRANZIȚIE ACTIVĂ: CREȘTEREA CONȘTIENTIZĂRII ȘI INTOLERANȚEI FAȚĂ DE CORUPȚIE.** Atitudinile publicului față de corupție, deja puternic negative în 2024, devin și mai clare în 2025, 73% din populație oferind plăților informale 10 puncte din 10, ca factor care ține Moldova pe loc și blochează dezvoltarea acesteia. Atitudinile negative față de corupție rămân constante în toate grupurile demografice majore.
- **ECONOMIA REPUBLICII MOLDOVA SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE COTITURĂ: SPRIJINUL UE ESTE CONSTANT ÎN CONTEXTUL POLARIZĂRII TOT MAI MARI.** Jumătate dintre moldoveni susțin alinierea economică a țării cu UE, în timp ce mai puțin de o treime susțin alinierea cu Federația Rusă. Comparativ cu 2024, pozițiile privind alinierea economică au devenit mai înrădăcinate atât în rândul susținătorilor UE, cât și ai Rusiei.

SATISFAȚIA FAȚĂ DE VIAȚĂ A CRESCUT; AȘTEPTĂRILE PRIVIND VIITORUL NU SUNT CLARE

Satisfacția față de viață este un indicator important al stării generale de bine, influențând pozitiv sănătatea fizică și mentală, precum și relațiile sociale – factori esențiali pentru dezvoltarea atât a persoanelor, cât și a societății. Peste jumătate dintre moldoveni declară că sunt mulțumiți de viață în 2025 – o creștere de 10% față de 43% în 2024. Satisfacția față de viață este cea mai mare:

- în rândul tinerilor cu vârste între 18–34 de ani, în special al bărbaților;
- în rândul persoanelor cu o stabilitate economică mai mare, cel mai probabil în regiunea de Centru a Moldovei, în zonele rurale.

Este considerabil sub medie în rândul persoanelor cu venituri mai mici și dificultăți economice mai mari, în rândul pensionarilor și minorităților etnice.

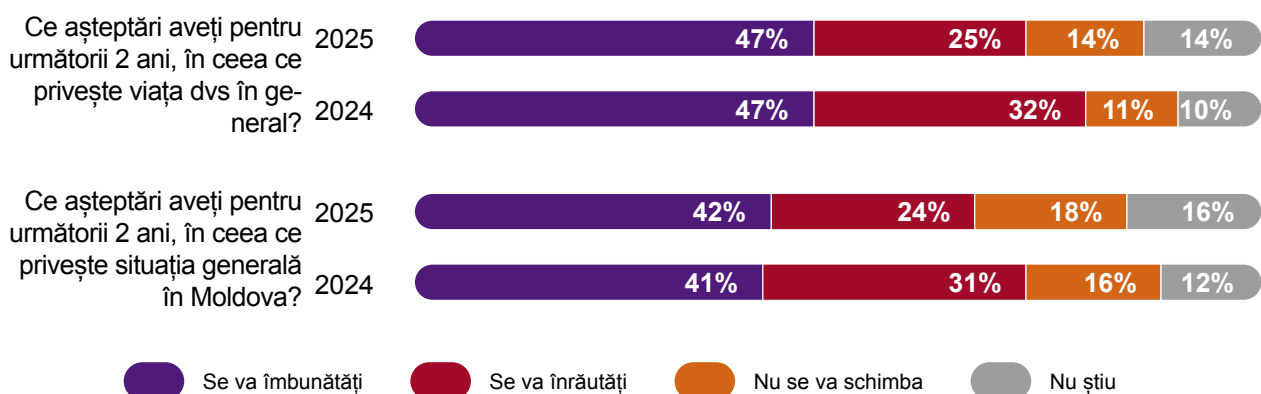
Deși satisfacția față de viață a crescut, așteptările privind viitorul au devenit tot mai neclare. Deși proporțiile celor care se așteptau la îmbunătățire (47%) sau la o înrăutățire au rămas stabile față de 2024, ponderea celor care nu se așteaptă la nicio schimbare a scăzut de la o treime la un sfert, în timp ce răspunsurile incerte („nu știu”) au crescut.

Așteptările față de viitor variază semnificativ în funcție de regiune. Centrul și Chișinăul sunt mult mai optimiști, 55-58% așteptând schimbări pozitive și doar 7-17% anticipând un declin, comparativ cu UTAG și Taraclia unde 31% se așteaptă la schimbări negative în viața personală, în timp ce 40% se tem de schimbări negative la nivel național și 38% sunt nesiguri. Doar 23% se așteaptă la îmbunătățire la nivel personal, iar 18% la progres la nivel național. Regiunea de Nord prezintă o tendință similară, dar mai temperată.

Acest contrast puternic ce ține de așteptările viitoare provine din factori diverși:

- Perspectivele personale și naționale mai pozitive se corelează cu o capacitate mai ridicată de a acționa și lua decizii, sugerând că persoanele care înțeleg evoluțiile actuale din Moldova și recunosc influența lor personală asupra acestora sunt, de asemenea, mai predispuse să creadă că aceste schimbări vor fi benefice.
- Perspectivele pozitive de viitor sunt legate de o încredere instituțională mai puternică, o poziție pro-UE/NATO, încrederea în securitate și convingerea că Moldova poate fi apărată, în timp ce perspectivele negative tind să se coreleze cu opiniile opuse, sugerând vulnerabilitate la mesajele împotriva acestor priorități strategice ale Moldovei.
- Așteptările pozitive corelează cu dependența de mass-media din Moldova și importanța redusă a mass-media în limba rusă, în timp ce încrederea în mass-media în limba rusă se corelează cu percepții negative, sugerând că aceasta din urmă influențează semnificativ modul în care oamenii evaluează opțiunile strategice ale Republicii Moldova și impactul acestora asupra perspectivelor lor de viitor.

AȘTEPTĂRI PRIVIND VIITORUL

AȘTEPTĂRI RIDICATE PRIVIND POLITICILE ECONOMICE – CUM SĂ NE ASIGURĂM CĂ ACESTEA SUNT REALIZATE?

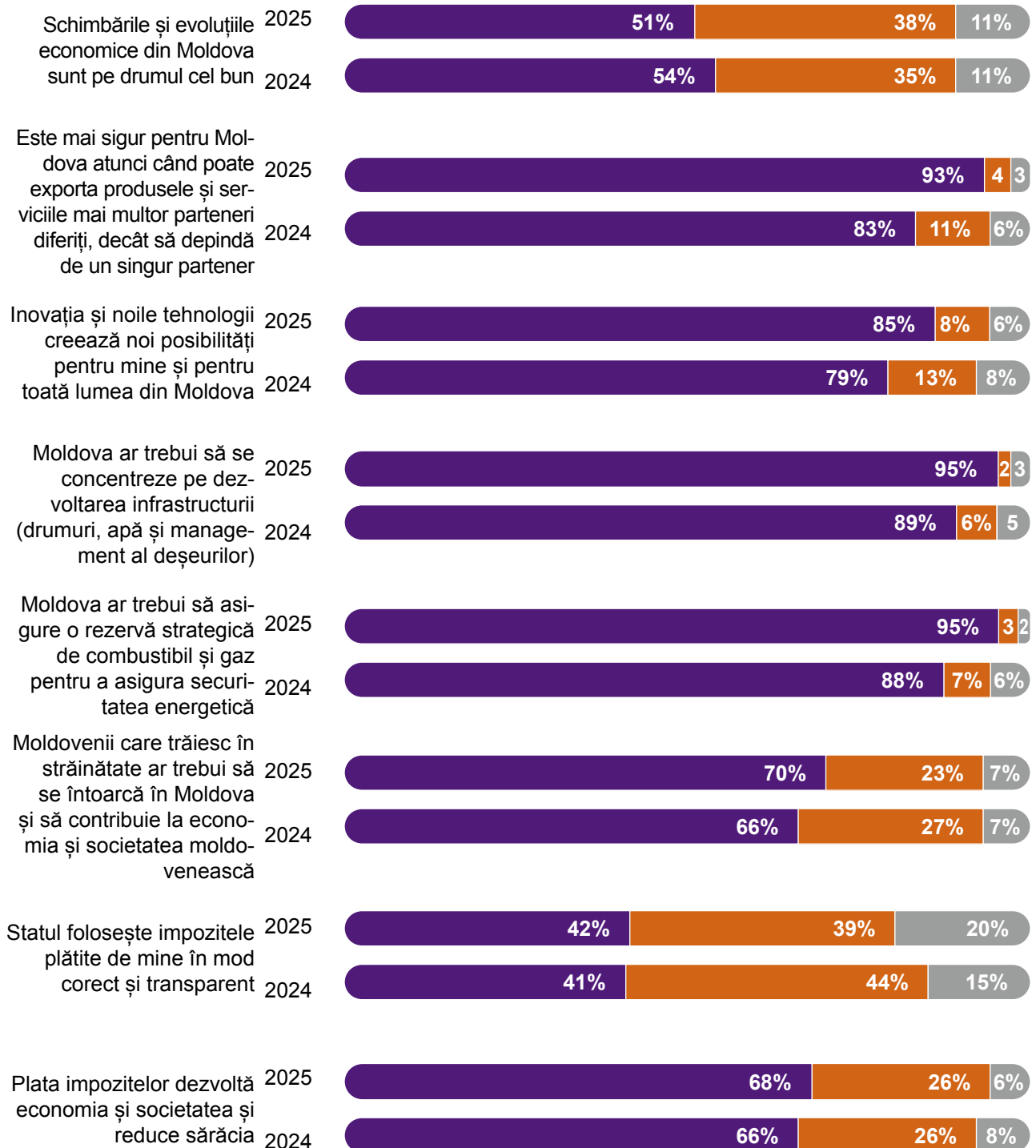
Comparativ cu 2024, a existat o creștere a sprijinului public pentru principiile diversificării (în special diversificarea partenerilor comerciali), precum și pentru inovație, dezvoltarea infrastructurii și securitatea energetică, sprijinul crescând de la cote deja ridicate la 85%-95%. Acordul față de aceste principii rămâne constant ridicat în toate grupurile demografice, indiferent de proveniență sau viziune asupra lumii.

În același timp, întrebați dacă consideră că schimbările economice care au loc în Moldova merg în direcția corectă, doar 51% dintre respondenți și-au exprimat acordul, indicând un nivel semnificativ mai scăzut de încredere.

- Acordul este mai mare în rândul grupurilor de vârstă mai tinere, între 18 și 34 de ani, în regiunea de Centru, în timp ce este semnificativ mai scăzut în Nord, UTAG și Taraclia.
- 67% dintre respondenți acordă o importanță sporită guvernării democratice, încrederii instituționale mai puternice și sentimentului de apropiere față de Europa, în timp ce cei care simt atașament față de Rusia acordă o importanță mult mai scăzută (31%).
- Opiniile privind faptul dacă politica economică este pe calea cea bună, corelează puternic cu situația financiară personală – 69% dintre cei care trăiesc confortabil și 60% dintre cei care se descurcă din venitul curent sunt de acord, comparativ cu doar 35% dintre cei care se confruntă cu dificultăți economice.

Contrastul puternic dintre sprijinul pentru principiile economice și evoluțiile economice ale Moldovei sugerează că, deși majoritatea moldovenilor sunt de acord cu direcțiile politice, experiențele lor personale, situația economică și mediul informațional, influențează modul în care ei apreciază implementarea curentă. Având în vedere turbulențele economice cu care se confruntă Republica Moldova, cauzate de războiul Rusiei împotriva Ucrainei și tacticile rusești de exploatare a nemulțumirilor privind evoluția economiei în scopul influențării populației, este esențială creșterea conștientizării privind aspirațiile ce țin de politicile economice, proiectele în curs și beneficiile concrete pentru a contracara atât dificultățile actuale, cât și operațiunile informaționale ostile.

ÎN CE MĂSURĂ SUNTEȚI DE ACORD CU FIECARE DINTRE URMĂTOARELE AFIRMAȚII:

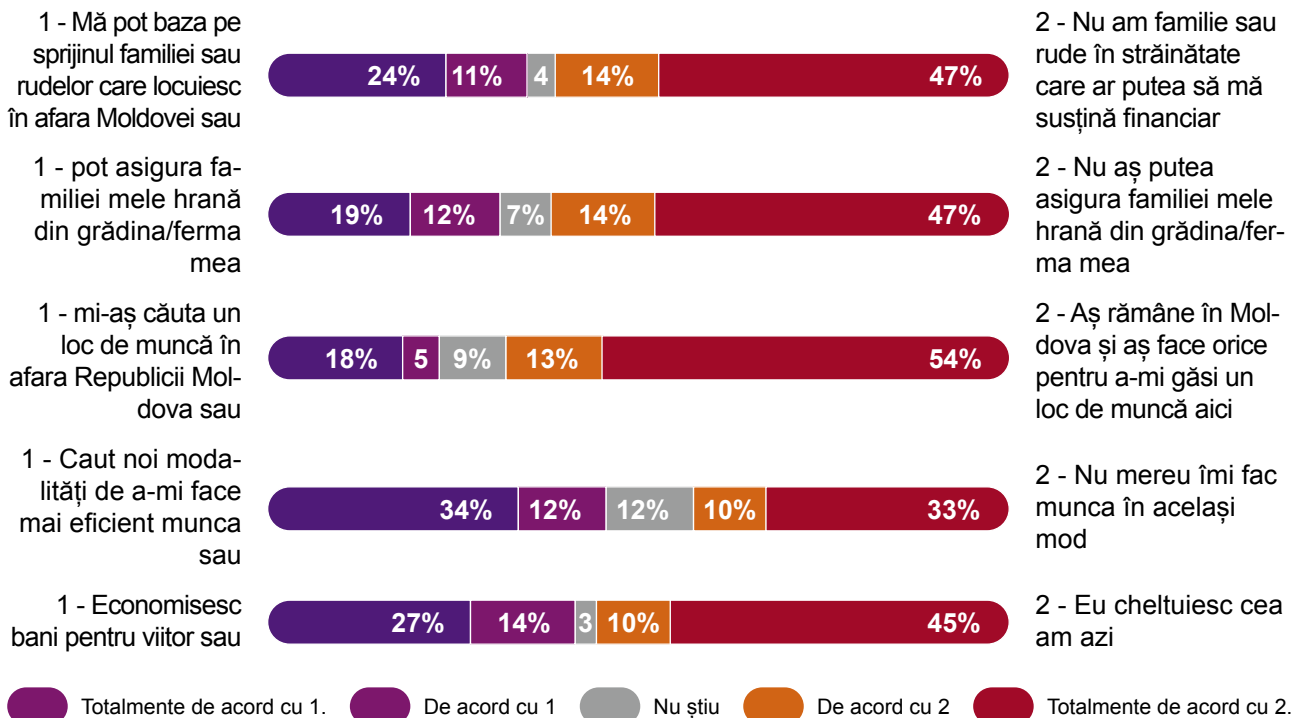
Total de acord
 Mai degrabă de acord
 Nu știu

PROBLEMA EXODULUI DE CREIERE DIN MOLDOVA: MOBILITATEA TINERILOR ÎN RAPORT CU REZILIENȚA ECONOMICĂ

67% din populație ar rămâne în Moldova și ar face tot ce le stă în puteri pentru a găsi un loc de muncă în țară. Există diferențe semnificative în funcție de vârstă – 74% dintre cei 55+ ar rămâne, comparativ cu 50% dintre tinerii între 18 și 34 de ani. Din punct de vedere geografic, Găgăuzia demonstrează cel mai puternic angajament, unde 85% sunt dispuși să rămână, în timp ce printre locuitorii Chișinăului ponderea este de 60%.

Trebuie de menționat că nivelul veniturilor, bunăstarea economică subiectivă și încrederea instituțională nu au arătat o relație statistic semnificativă cu disponibilitatea de a rămâne în Moldova în cazul pierderii unui venit stabil. Totuși, discriminarea percepută – sentimentul de a fi tratat nedrept din motive precum limba, etnia sau dizabilitatea - a fost un element semnificativ. Mai exact, cei care raportau experiențe de discriminare sunt mai puțin predispuși să rămână și mai predispuși să-și exprime incertitudinea, răspunzând, „Nu știu.”

Tiparele de vârstă se aliniază cu tendințele tipice de mobilitate a forței de muncă - generațiile mai în vârstă tind să fie mai stabile, în timp ce cele mai tinere sunt mai mobile. Faptul că jumătate dintre cei mai promițători tineri își declară angajamentul de a rămâne în Moldova semnaleză un potențial pozitiv pentru reziliența economică și dezvoltarea națională. În același timp, mobilitatea mai mare a generației tinere ar putea deveni un avantaj dacă este valorificată pentru a atrage înapoi talente cu experiență internațională. Pentru a valorifica această oportunitate, este necesară o investigație mai aprofundată.

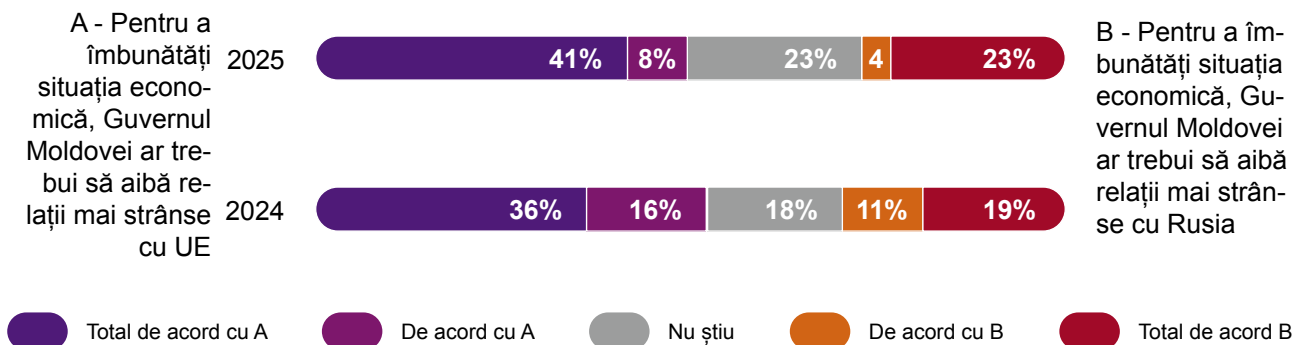

ECONOMIA REPUBLICII MOLDOVA SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE COTITURĂ: SPRIJINUL UE RĂMÂNE CONSTANT ÎN CONTEXTUL POLARIZĂRII TOT MAI MARI

50% dintre respondenți susțin alinierea economică cu Uniunea Europeană pentru a îmbunătăți situația economică din Moldova, ceea ce arată o schimbare redusă față de 52% în 2024. Sprijinul pentru alinierea economică cu Rusia (27%) nu s-a schimbat semnificativ, de la 29% în 2024. 23% dintre moldoveni nu adoptă o poziție clară pe această temă, o creștere față de 18% în anul precedent. Comparativ cu 2024, pozițiile privind alinierea economică au devenit mai înrădăcinate în rândul susținătorilor atât ai UE, cât și ai Rusiei, probabil din cauza presiunilor electorale care au cerut poziții mai clare. Această schimbare întărește tendința mai largă de polarizare socială.

Următoarele tendințe pot fi observate în ceea ce privește sprijinul pentru alinierea economică cu UE:

- Sprijinul este mai puternic în rândul generației tinere (59% sprijină UE); în regiunile de Centru (67%) și Chișinău (60%) vs. UTAG și Taraclia (11%); în rândul respondenților cu studii superioare (59%), venituri mai mari și bunăstare economică mai bună.
- Respondenții cu experiență în UE exprimă niveluri mai ridicate de sprijin – 63% dintre ei susțin alinierea economică cu UE. Este de remarcat faptul că cei cu experiență de trai în Rusia manifestă un sprijin aproape egal pentru alinierea cu UE (36%) și pentru cea cu Rusia (38%).
- Sprijinul pentru alinierea economică cu UE se corelează cu o apreciere mai mare a guvernării democratice, o încredere instituțională mai mare, un sentiment mai ridicat de capacitate de a întreprinde acțiuni și a lua măsuri de securitate, și un sprijin mai puternic pentru aderarea la UE.

TRANZIȚIE ACTIVĂ: CREȘTEREA CONȘTIENTIZĂRII ȘI INTOLERANȚEI FAȚĂ DE CORUPȚIE

Atitudinile publicului față de corupție, deja puternic negative în 2024, devin și mai clare în 2025, 73% din populație atribuind plăților informale 10 puncte din 10, ca fiind factorul care ține Moldova pe loc și care blochează dezvoltarea acesteia. Atitudinile negative față de corupție rămân constante în toate grupurile demografice majore.

În același timp, în ciuda faptului că Indicele de percepție a corupției al Transparency International (IPC)¹¹ arată o scădere constantă a corupției în Moldova din 2020 încoace, rezultatele Indexului RIN indică faptul că ponderea persoanelor care percep o creștere a corupției în ultimul an a crescut de la 37% la 41%. Procentul celor care cred că a rămas aproximativ la același nivel a scăzut de la 37% la 28%, în timp ce 19% cred că a scăzut.

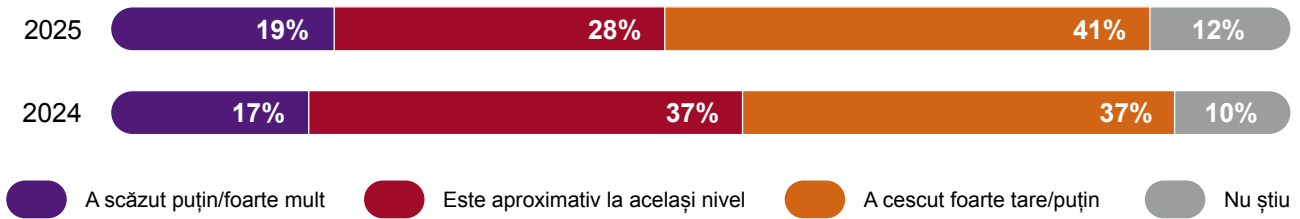
Percepția creșterii corupției este legată de:

- bunăstarea economică și satisfacția față de viață – o stare de bine mai redusă /satisfacție mai scăzută corelează cu o percepție mai puternică a corupției în creștere;
- spațiul informațional – consumatorii de mass media din Rusia sunt mai predispuși să perceapă o corupție în creștere (56%) față de consumatorii mass media în limba română din Moldova (33%);
- diferențe regionale – cele mai ridicate în UTAG și Taraclia (74%), cele mai mici în Chișinău (35%), probabil interconectate cu tiparele spațiului informațional.

Creșterea percepută a corupției reflectă adesea o conștientizare sporită și o toleranță redusă față de practicile informale, mai degrabă decât o creștere reală a corupției. Pe măsură ce oamenii devin mai critici față de comportamentele acceptate anterior, aceștia observă și raportează mai multă corupție. Mass-media are un rol educativ, dar în același timp poate consolida și percepțiile privind corupția. Eforturile de transparență și anticorupție necesită timp, rezultatele fiind vizibile doar pe termen lung.

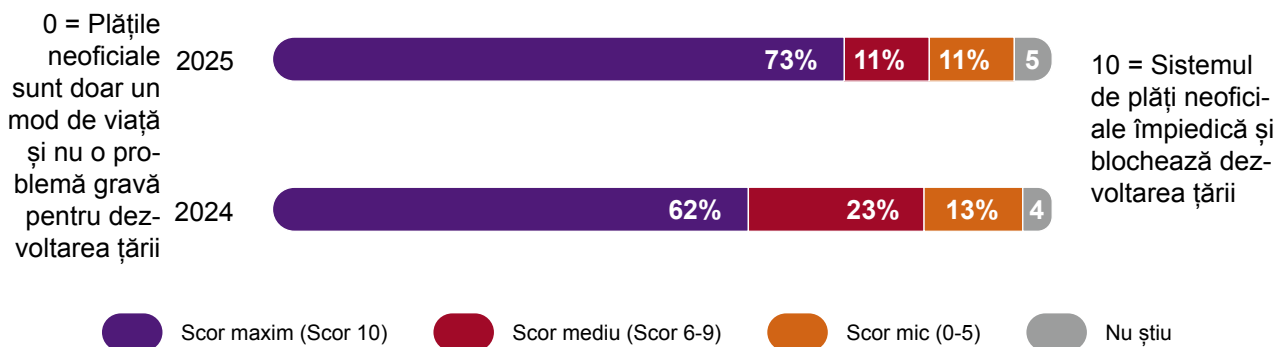
¹¹ Indicele de percepție al corupției: Moldova

CUM S-A MODIFICAT NIVELUL CORUPȚIEI ÎN MOLDOVA ÎN ULTIMUL AN?

Strategiile MIIS menite să erodeze încrederea publică în instituțiile guvernamentale se concentrează adesea și pe problema corupției. Corelația remarcabilă dintre consumul de mass-media din Rusia și percepțiile respondenților privind corupția tinde să confirme că percepția ridicată a creșterii corupției în Moldova poate fi parțial datorată și ingerințelor în timpul alegerilor.

O schimbare culturală semnificativă necesită continuarea reformelor țintite în domeniul transparenței, mai ales acolo unde investițiile publice centrale nu au un impact local vizibil. Aceasta trebuie să includă recunoașterea și comunicarea consecventă a exemplelor pozitive la toate nivelurile, acordând totodată o atenție regională sporită contracarării influenței puternice a MIIS în zonele afectate.

CONSOLIDAREA SECTORULUI DE APĂRARE

O infrastructură cuprinzătoare de apărare și securitate servește drept piatră de temelie pentru protejarea suveranității naționale și neutralizarea amenințărilor externe, menținând în același timp integritatea teritorială. Consolidarea capacităților de apărare națională și a instituțiilor de securitate, combinată cu o comunicare transparentă despre politicile de apărare și inițiativele strategice, creează un consens public crucial aliniat cu interesele naționale de bază – un principiu subliniat în Concepția de Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării 2024-2028.

Așa cum este descris în viziunea Președintelui pentru Strategia securității naționale, un aparat eficient de apărare și securitate este fundamental nu doar pentru protejarea cetățenilor și a economiei naționale, ci și pentru crearea bazei stabile necesare pentru o prosperitate economică durabilă. Capabilitățile puternice de securitate creează un mediu protector care permite dezvoltarea economică, asigură furnizarea fiabilă a serviciilor publice, protejează infrastructura critică și menține reziliența sistemelor naționale esențiale. Mai mult, cadrele solide de securitate atrag investiții străine directe și creează condiții favorabile pentru încurajarea revenirii diasporei, contribuind la revitalizarea demografică și economică.

Securitatea reprezintă un bun public colectiv care necesită investiții comune din partea tuturor cetățenilor și instituțiilor din Moldova, generând beneficii reciproce care fortifică întreaga societate. Acest model de responsabilitate comună subliniază că securitatea națională depășește considerențele militare, cuprinzând stabilitatea economică, coeziunea socială și reziliența democratică.

Această analiză examinează elementele critice necesare pentru stimularea înțelegerii publice și obținerea sprijinului pentru obiectivele de apărare și securitate ale Moldovei, inclusiv gradul de informare a cetățenilor cu privire la evoluțiile din domeniul securității naționale, încrederea în politicile de securitate și în direcțiile strategice, încrederea în politicile de securitate și direcțiile strategice, precum și încrederea în instituțiile responsabile de protejarea intereselor naționale și a valorilor democratice.

CONSOLIDAREA SECTORULUI DE APĂRARE: REPERE IMPORTANTE

- **PERCEPȚIA ASUPRA SECURITĂȚII S-A ÎMBUNĂTĂȚIT, DAR A CRESCUT ȘI ANXIETATEA.** Deși percepția generală privind securitatea națională în Moldova arată semne de îmbunătățire, tendințele polarizante sunt evidente: în rândul segmentelor societății care se simt mai puțin în siguranță, a crescut ponderea celor care se declară „deloc în siguranță”.
- **SPRIJINUL PENTRU PARTENERIATE CREȘTE, DAR PARTENERII TREBUIE DEFINIȚI.** Doar 30% dintre moldoveni cred că Moldova ar putea fi apărată în caz de atac, fără nicio schimbare față de 2024. Deși 78% susțin crearea unor parteneriate de apărare cu țări și alianțe care ar ajuta Moldova în caz de atac, este important de menționat că opiniile despre tipul acestor parteneriate pot varia în mod considerabil.
- **ÎNCREDEREA ÎN ARMATA NAȚIONALĂ CREȘTE ÎN POFIDA ÎNCREDERII SCĂZUTE ÎN CAPACITATEA DE APĂRARE.** În 2025, atitudinile publice față de personalul Armatei Naționale a Moldovei au devenit tot mai favorabile comparativ cu anul precedent, 89% dintre respondenți exprimând respect față de cei care servesc în Armata Națională. Încrederea instituțională în Armata Națională a cunoscut, de asemenea o creștere semnificativă, ajungând la 54%, față de 49% în 2024. Cu toate acestea, doar 27% consideră că Armata Națională ar ar fi capabilă să apere Moldova.
- **ÎNCREDEREA ÎN COOPERAREA POLIȚIEI ȘI A INSTITUȚIILOR DE APLICARE A LEGII: PERSPECTIVE REGIONALE.** Încrederea în cooperarea eficientă a poliției și a forțelor de ordine este un element cheie al securității naționale. Prin urmare, scăderea percepției publice de la 48% la 43% reprezintă o schimbare semnificativă și îngrijorătoare. O analiză mai atentă dezvăluie tendințe regionale clare care merită o atenție suplimentară pentru o înțelegere completă.
- **PERCEPȚIA ASUPRA AMENINȚĂRILOR LA ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE ESTE RIDICATĂ ȘI ESTE ÎN CREȘTERE.** În 2025, percepțiile privind probabilitatea diverselor probleme care ar putea amenința stabilitatea și securitatea Moldovei au crescut semnificativ, atingând niveluri de aproximativ 80% sau mai mult. Deși corupția și practicile kleptocratice se află în fruntea listei de preocupări pentru toți, percepțiile despre alte amenințări sunt mai divizate.

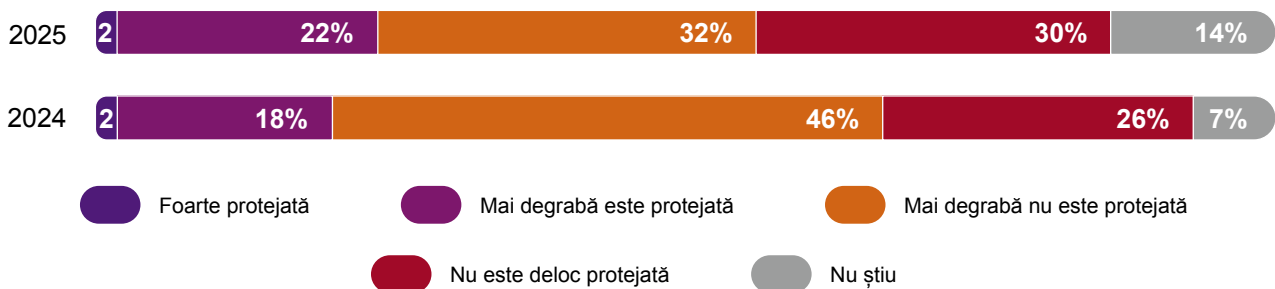
- **GRADUL DE PREGĂTIRE PENTRU APĂRARE ESTE ÎN CREȘTERE – ATÂT LA NIVEL MILITAR, CÂT ȘI CIVIL.** Disponibilitatea populației de a se înrola sau de a lupta alături de Armata Națională pentru a apăra țara crește treptat, în timp ce peste jumătate sunt pregătiți să contribuie la apărarea națională, dar fără a se implica direct în luptă.

PERCEPȚIA ASUPRA SECURITĂȚII S-A ÎMBUNĂȚĂIT, DAR ANXIETATEA A CRESCUT

Percepția de securitate este un indicator al stabilității societale, deoarece favorizează încrederea și atitudinile orientate spre viitor. Ea sprijină starea de bine și implicarea socială prin comportamente cotidiene pozitive, în timp ce deficitele de securitate generează anxietate și stres care subminează funcționarea socială. Deși ponderea generală a celor care consideră Moldova protejată de orice amenințare posibilă a crescut de la 20% la 24%, aceasta rămâne foarte scăzută, doar 2% evaluând țara ca fiind „foarte sigură”. Nivelul de securitate percepută este relativ consistent în toate grupurile demografice, în timp ce o securitate percepută mai ridicată este mai probabilă în rândul persoanelor cu:

- mai multă încredere în instituții și în corectitudinea alegerilor democratice;
- o satisfacție mai mare față de viață;
- un atașament european mai puternic și legături mai slabe cu Rusia;
- încredere că Moldova se poate apăra;
- o opinie pozitivă privind NATO/UE din punct de vedere al securității, în timp ce opinia referitoare la Rusia este negativă.

CÂT DE PROTEJATĂ ESTE MOLDOVA ÎN PREZENT DE ORICE AMENINȚĂRI POSIBILE?

În ciuda creșterii generale a securității, ponderea celor care se simțeau „foarte nesiguri” a crescut de la 26% la 30%, reflectând o polarizare mai accentuată. Cele 30% care consideră Moldova „deloc sigură” sunt mai predispuse să devalorizeze guvernarea democratică;

- să fie strâns atașați față de Rusia și deloc față de Europa;
- au încredere în mass-media din Federația Rusă, în timp ce încrederea în sursele în limba română este legată de o securitate percepută mai ridicată.
- locuiesc în UTAG și Taraclia (unde 68% nu se simt „deloc în siguranță”);

Această tendință emergentă se aliniază cu tendințele de polarizare observate în alți piloni cheie ai rezilienței sociale din Moldova, arătând un tipar similar de conexiune puternică cu sursele de informații consumate de respondenți și subliniind din nou importanța rezilienței informaționale.

Capacitatea, sau percepția că o persoană poate influența evoluțiile din societatea moldovenească, a demonstrat o legătură semnificativă cu percepția securității – sugerând că aceasta este o posibilă soluție pentru creșterea anxietății. Consolidarea anumitor grupuri sociale sau regiuni și creșterea gradului de conștientizare a acestora asupra modului în care acțiunile lor pot contribui atât la bunăstarea, cât și la securitatea lor poate reduce anxietatea, reducând astfel și vulnerabilitatea lor la MIIS care vizează opțiunile strategice actuale ale Moldovei.

CÂT DE SIGURĂ ESTE ÎN PREZENT MOLDOVA FAȚĂ DE EVENTUALE AMENINȚĂRI?

Nivel mai ridicat de capacitate de acțiune: sunt complet/mai degrabă de acord că pot influența modul în care funcționează lucrurile în societate

Nivel mai scăzut de capacitate de acțiune: sunt complet/mai degrabă în dezacord că pot influența modul în care funcționează lucrurile în societate.

Foarte protejată / Mai degrabă este protejată
 Mai degrabă nu este protejată / Nu este deloc protejată
 Nu știu

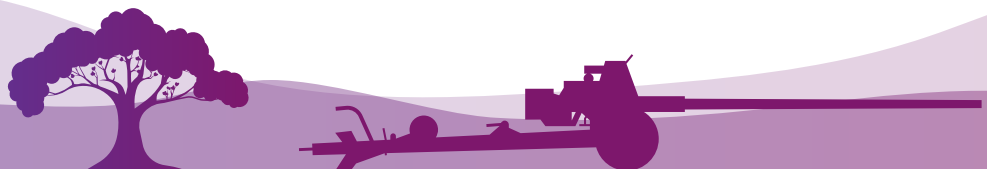
SPRIJINUL PENTRU PARTENERIATE CREȘTE, DAR PARTENERII TREBUIE DEFINIȚI

Doar 30% dintre moldoveni cred că Republica Moldova ar putea fi apărată în cazul unui atac, ceea ce arată puține schimbări în ultimul an. În paralel cu tendința de polarizare a percepției de securitate analizate mai sus, aceasta reprezintă și o schimbare în proporția respondenților care nu sunt deloc convinși că Moldova poate fi apărată – aceasta a crescut de la 25% la 30%. Încrederea că Moldova poate fi apărată este mai puternică în rândul:

- respondenților mai tineri, între 18 și 34 de ani;
- celor care au o poziție financiară bună;
- celor care au o încredere mai puternică în instituțiile statului și o capacitate mai puternică de a întreprinde acțiuni;
- celor care au o încredere mai mare în mass-media în limba română și în limba rusă din Moldova;
- celor care au o părere pozitivă față de UE și NATO și au un atașament mai puternic față de Europa.

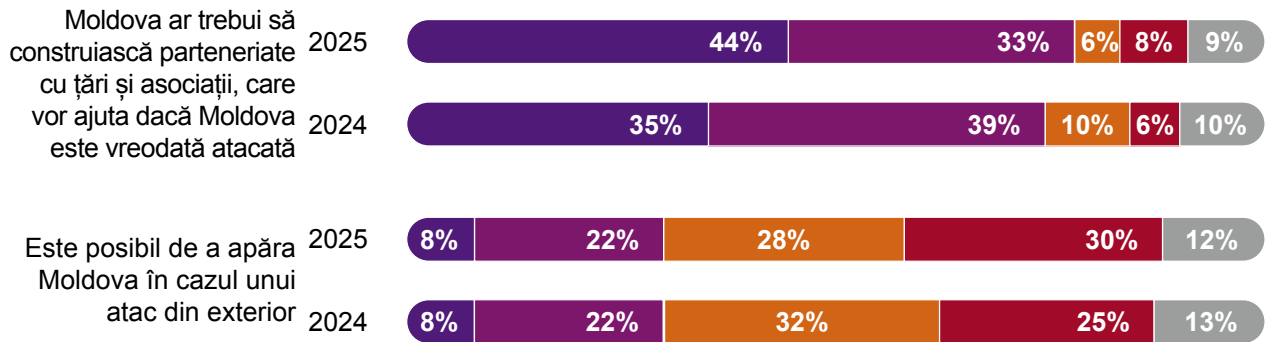
Deși 78% susțin crearea unor parteneriate de apărare cu țări și alianțe care ar sprijini Moldova în caz de atac, este important de menționat că opiniile despre natura acestor parteneriate pot varia considerabil. Sprijinul pentru parteneriatele de apărare este legat de diferite axe de cooperare, ceea ce înseamnă că partenerii pe care respondenții îi consideră dezirabili pot varia semnificativ:

- Aproximativ 90% dintre respondenți care au o părere pozitivă despre UE și NATO susțin, de asemenea, parteneriatele de apărare. În același timp, dintre cei care au o părere negativă despre NATO, 62% încă susțin parteneriatele (evident, nu văd NATO ca partener).
- Dintre respondenții care consideră Federația Rusă ca fiind pozitivă pentru Moldova, 68% susțin, de asemenea, parteneriatele de apărare. Deși aceasta este mai mică decât media din Moldova de 78%, este totuși un nivel ridicat de sprijin.

Astfel de discrepanțe sugerează că, având în vedere încrederea publică scăzută în capacitatea Moldovei de a se apăra în mod independent împotriva oricărui atac, alegerea direcției sau axei de cooperare pe care să o susțină poate fi puternic influențată de dezbaterea publică privind efectele potențiale pe care le pot avea diverse parteneriate, precum și de o analiză clară și credibilă a evoluțiilor geopolitice și a posibilelor implicații pentru Moldova.

ÎN CE MĂSURĂ SUNTEȚI DE ACORD SAU ÎN DEZACORD CU FIECARE DINTRE URMĂTOARELE AFIRMAȚII...

Total de acord
 Mai degrabă de acord
 Mai degrabă nu de acord
 Deloc nu sunt de acord
 Nu știu

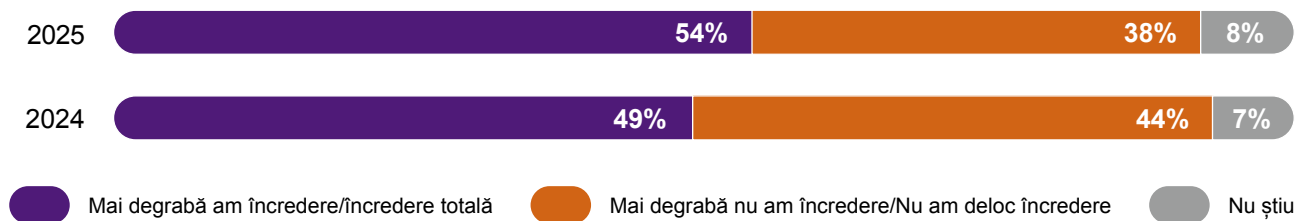
ÎNCREDEREA ÎN ARMATA NAȚIONALĂ CREȘTE ÎN POFIDA ÎNCREDERII SCĂZUTE ÎN CAPACITATEA DE APĂRARE

În 2025, atitudinile publicului față de personalul Armatei Naționale Moldovei au devenit tot mai favorabile comparativ cu anul precedent, 89% dintre respondenți exprimând respect față de cei care servesc în Armata Națională. Încrederea instituțională în Armata Națională a cunoscut, de asemenea, o creștere semnificativă, ajungând la 54%, față de 49% în 2024. Acest tipar confirmă tendința evidentă ca cetățenii să privească mai favorabil militarii ca persoane decât instituția în sine, încrederea în Armată rămânând strâns legată de încrederea mai largă în instituțiile statului. Nu este surprinzător că încrederea în Armata Națională este puternic corelată cu:

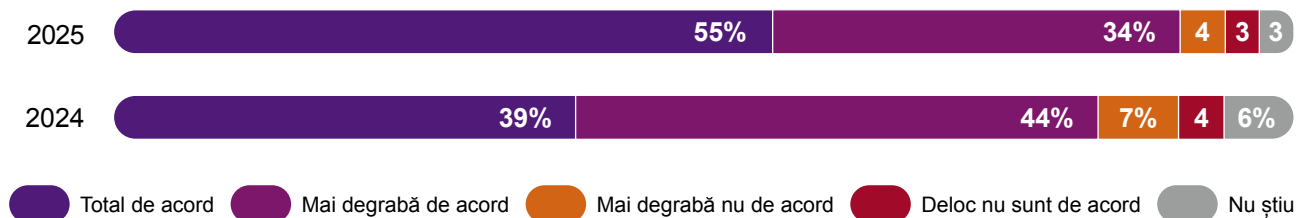
- încrederea generală în instituții și importanța guvernării democratice;
- sentimentul de atașament față de Europa mai degrabă decât față de Rusia;
- o dependență mai puternică de mass-media națională și de declarații oficiale ca sursă de informații.

Încrederea în capacitatea Armatei Naționale Moldovei de a proteja și apăra țara este considerabil mai modestă, doar 27% fiind de acord că Armata Națională ar putea reuși în acest sens, în timp ce 65% au o opinie opusă.

ÎN CE MĂSURĂ AVEȚI ÎNCREDERE ÎN FIECARE DIN URMĂTOARELE ORGANIZAȚII SAU INSTITUȚII: ARMATA NAȚIONALĂ

RESPECT PERSOANELE CARE SERVESC ÎN ARMATA NAȚIONALĂ

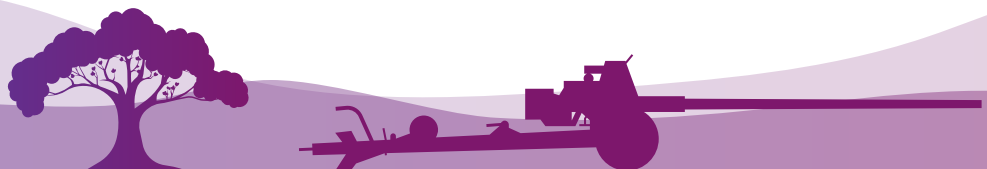

ÎNCREDERE ÎN COOPERAREA DINTRE POLIȚIE ȘI INSTITUȚIILE DE APLICARE A LEGII: PERSPECTIVE REGIONALE

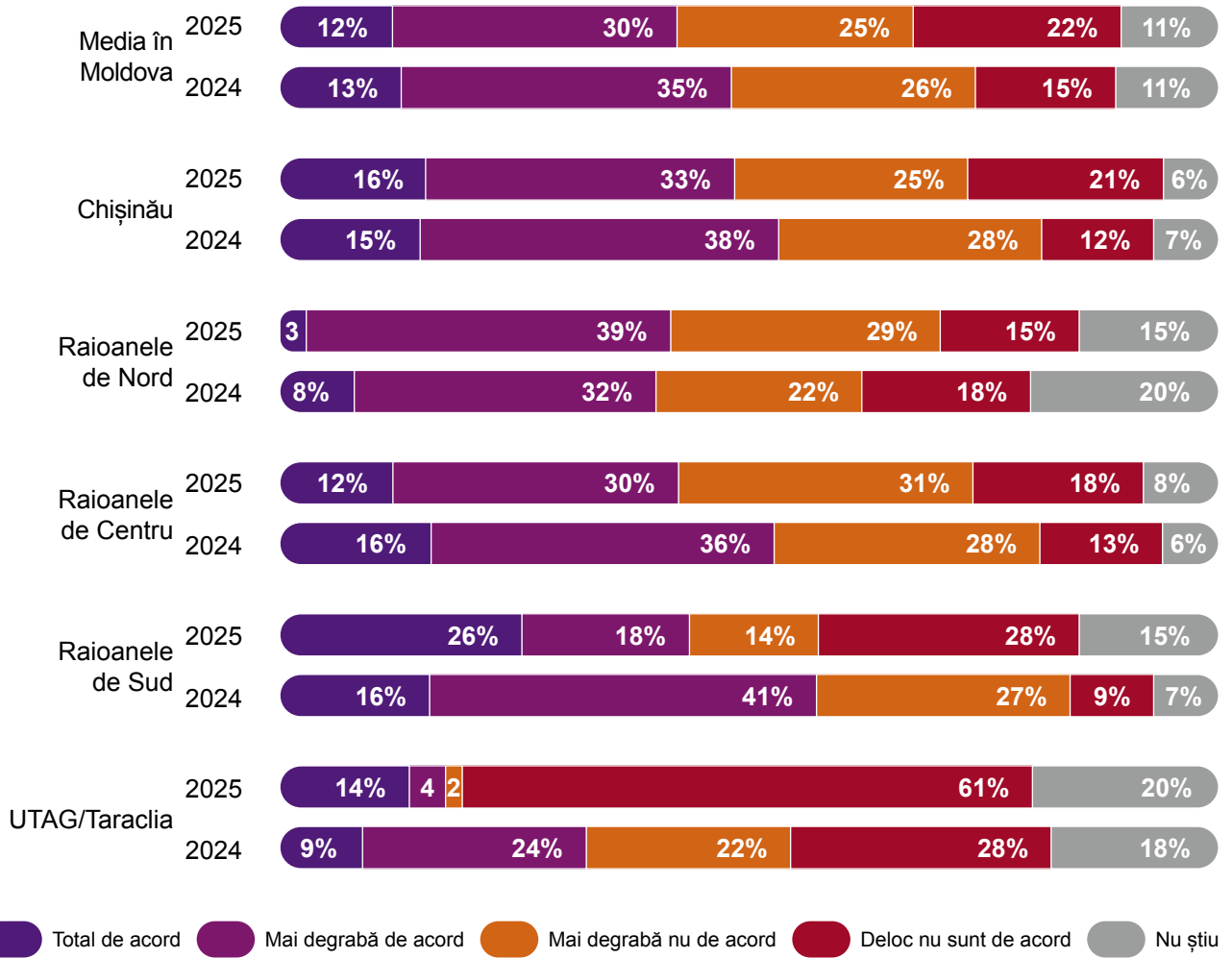
Încrederea în funcționarea eficientă a poliției și a instituțiilor de aplicare a legii este un element esențial al securității naționale, deoarece face posibilă cooperarea comunitară necesară pentru prevenirea și combaterea criminalității, consolidând legitimitatea instituțiilor de aplicare a legii. Fără această încredere, cetățenii nu vor raporta infracțiunile și nu vor sprijini investigațiile, ceea ce poate conduce la tensiuni sociale și la nedreptate. Dintr-o perspectivă regională, poliția și forțele de ordine se numără adesea printre principalele instituții ale administrației centrale care mențin un contact direct, cotidian, cu populația locală.

În 2025, încrederea instituțională generală în poliție rămâne stabilă la 51%. Totuși, percepția publică potrivit căreia poliția și instituțiile de aplicare a legii cooperează eficient pentru a combate criminalitatea și terorismul a scăzut de la 48%, la 43%, marcând o schimbare semnificativă. O analiză mai atentă arată că, deși majoritatea regiunilor Republicii Moldova, cu excepția Nordului, au înregistrat o oarecare schimbare (în mare parte în marja de eroare a măsurării), cea mai remarcabilă schimbare în percepțiile conexe a avut loc la UTAG și Taraclia. Aici, încrederea în capacitatea poliției și a instituțiilor de aplicare a legii de a coopera pentru combaterea criminalității și terorismului este în prezent cea mai scăzută, de 18%, în timp ce ponderea celor care nu sunt total de acord este excepțional de mare, la 61% (în 2024, „total dezacord” a fost 28%).

Pentru a înțelege mai bine cauzele profunde ale declinului drastic al percepțiilor asupra cooperării poliției și instituțiilor de aplicare a legii în UTAG și Taraclia din 2024, este necesară o analiză mai țintită. O analiză preliminară a tendințelor deja menționate de Indexul RIN sugerează o legătură probabilă cu încrederea semnificativ mai scăzută în toate instituțiile în UTAG și Taraclia, precum și cu o dependență și încredere mai puternică în mass-media din Federația Rusă. Acest mediu informațional face ca populația locală să fie considerabil mai vulnerabilă la MIIS.

ÎN MOLDOVA, POLIȚIA ȘI INSTITUȚIILE DE APLICARE A LEGII COOPEREAZĂ ÎN MOD CORESPUNZĂTOR PENTRU A LUPTA CU CRIMA ȘI TERRORISMUL

PERCEPȚIA AMENINȚĂRII LA ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE ESTE RIDICATĂ ȘI ESTE ÎN CREȘTERE

În 2025, amenințările percepute la adresa stabilității și securității Moldovei au crescut semnificativ, ajungând la aproximativ 80% sau mai mult. Excepțiile includ conflictul interetnic, escaladarea în regiunea transnistreană și atacurile militare, unde opiniile sunt mai împărțite – ultimul chiar a scăzut ușor, dar rămâne peste 50%. Apar următoarele tendințe:

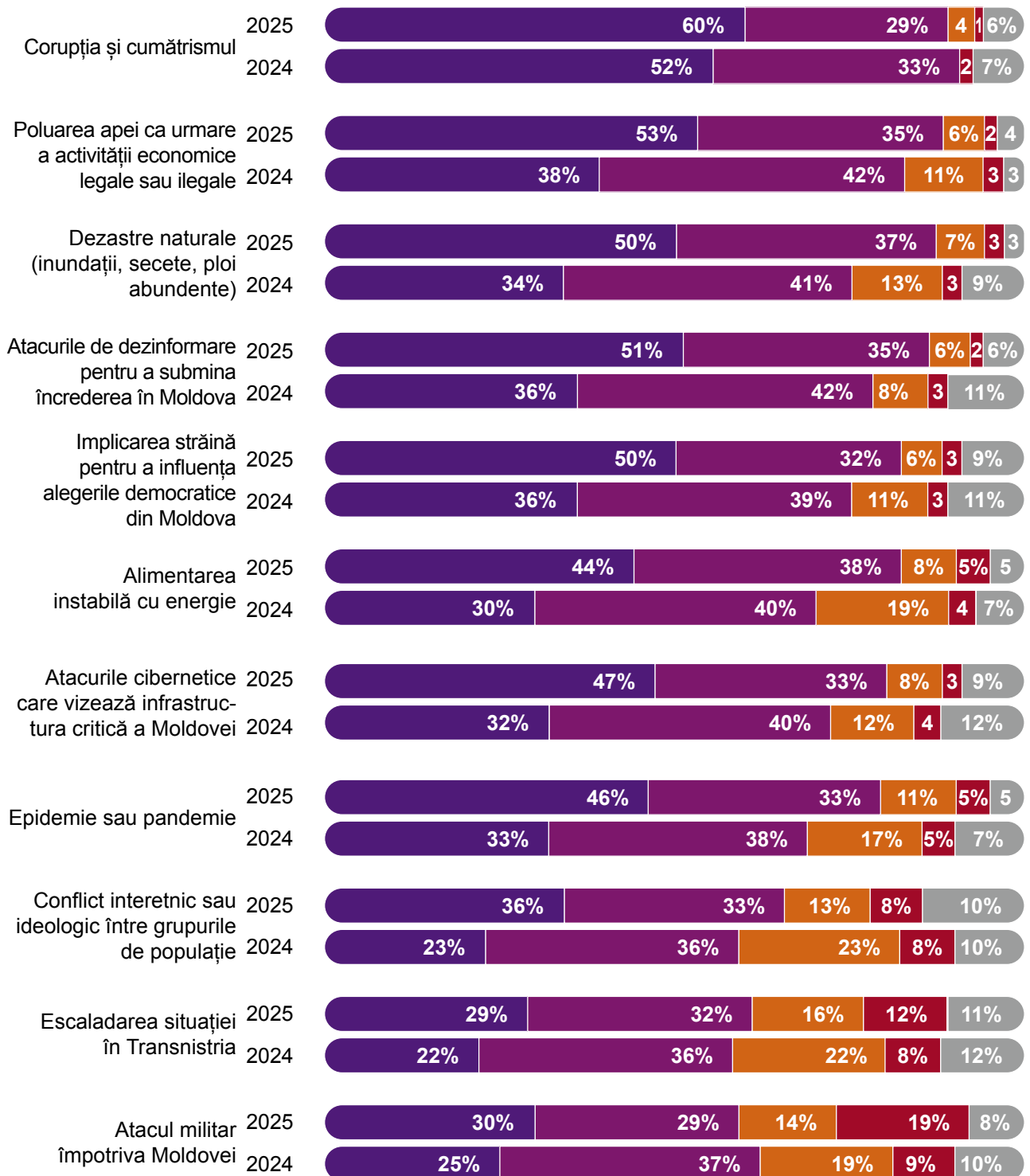
- Corupția și practicile kleptocratice sunt percepute cel mai des ca o amenințare probabilă (aproximativ 90%), probabil reflectând creșterea intoleranței publice față de corupție și creșterea gradului de conștientizare a impactului său negativ asupra dezvoltării Moldovei, așa cum s-a discutat mai sus.
- Respondenții pro-europeni sunt mai predispuși să identifice amenințări tipice războiului hibrid modern – cum ar fi dezinformarea și ingerințele străine menite să manipuleze alegerile sau economia Moldovei – precum și amenințări militare etc.
- Grupurile pro-ruse tind să se concentreze mai mult pe probleme de mediu, precum poluarea apei și dezastrelor naturale, în timp ce percep escaladarea în regiunea transnistreană sau atacurile militare împotriva Moldovei ca fiind mai puțin probabile.
- Tendința de radicalizare a pozițiilor este evidentă și aici, cu o creștere semnificativă a proporției respondenților care evaluează creșterea amenințărilor, fie ca „foarte probabile”, fie „foarte puțin probabile”.

Multe dintre amenințările probabile identificate de Indexul RIN s-au materializat de fapt în 2024/2025, inclusiv ingerințele electorale ample și MIIS, ceea ce ajută la explicarea motivului pentru care sunt percepute ca fiind probabile în anul următor.¹² Totuși, creșterea percepțiilor deja ridicate ale amenințărilor în aproape toate categoriile sugerează că acest lucru ar putea reflecta și o anxietate generală crescută de securitate.

¹² „Amenințările cu care se confruntă Republica Moldova și modul cum acestea se răsfrâng asupra exercițiilor democratice”

VĂ RUGĂM SĂ SPUNEȚI, CÂT DE PROBABIL ESTE CA URMĂTOARELE SĂ REPREZINTE O AMENINȚARE LA ADRESA STABILITĂȚII ȘI SECURITĂȚII REPUBLICII MOLDOVA ÎN DECURSUL ANULUI URMĂTOR:

Foarte probabil
 Destul de probabil
 Puțin probabil
 Deloc probabil
 Nu știu

DORINȚA DE A APĂRA ȚARA ESTE RIDICATĂ – ATÂT ÎN RÂNDUL MILITARILOR, CÂT ȘI AL CIVILILOR

Disponibilitatea populației de a se înrola sau de a lupta alături de Armata Națională a Moldovei pentru a apăra țara, în caz de invazie sau amenințare la adresa suveranității și integrității teritoriale, crește treptat, ajungând la 23% în 2025 (față de 18% în 2024). Un nivel de pregătire mai ridicat este mai probabil între:

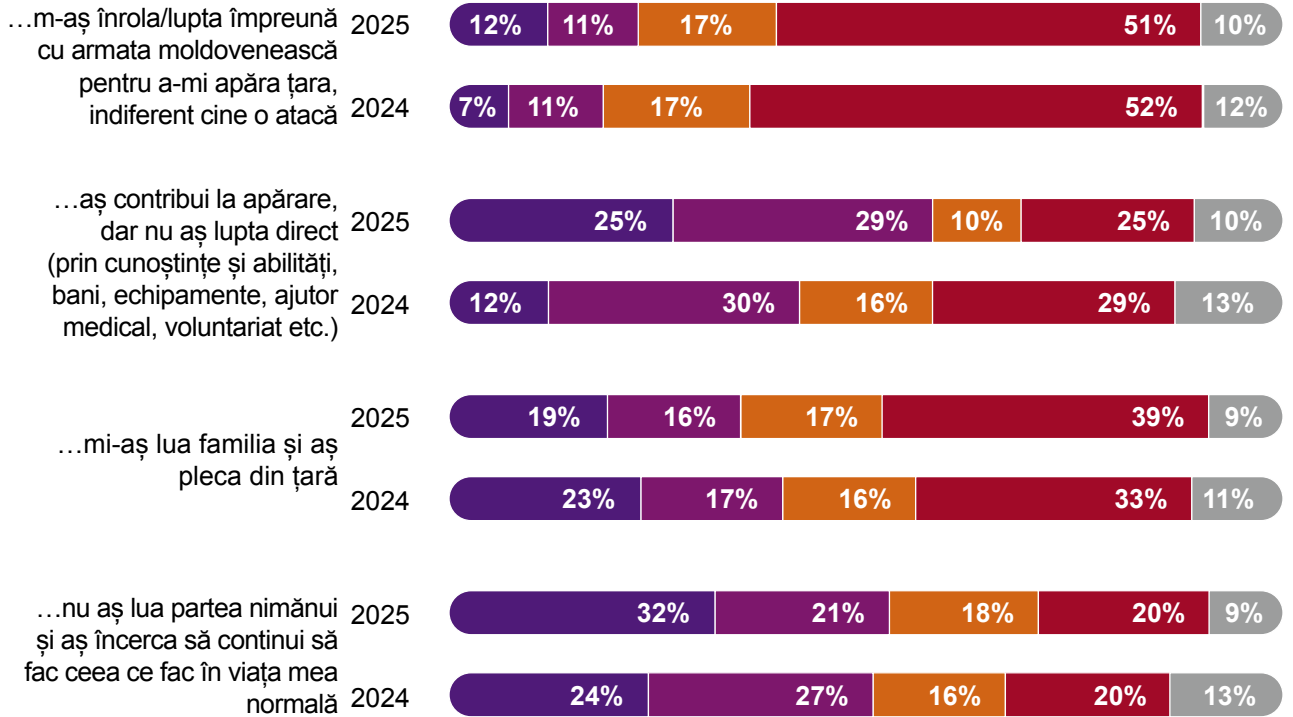
- respondenți bărbații (38%), în special în rândul grupurilor tinere (bărbați cu vârste între 18 și 34 de ani au spus că sunt pregătiți în 47% din cazuri);
- respondenți cu venituri mai ridicate și/sau care sunt angajați în instituții de stat;
- cei care cred că Moldova poate fi apărată;
- cei care văd UE și NATO ca parteneri de încredere pentru securitatea Moldovei;
- cei care consideră mass-media în limba română și în limba rusă din Moldova ca pe o sursă importantă de informații.

Potențialul de apărare civilă este considerabil mai puternic – peste jumătate (55%) dintre respondenți ar contribui la apărarea națională fără a se angaja direct în luptă, iar acest sprijin este relativ constant în toate grupele de vârstă și la ambele sexe. Variațiile regionale sunt modeste: regiunile din Centru prezintă o pregătire mai mare (67%), cele din Nord mai scăzută (43%), iar alte regiuni sunt aproape de media națională.

Intenția de a părăsi Moldova în caz de amenințare a scăzut comparativ cu 2024. Această alegere rămâne puțin mai probabilă în rândul grupelor tinere/de vârstă mijlocie (18-34, 35-55), în timp ce persoanele cu vârste 55+ sunt mai predispuse să rămână neutre. Neutralitatea este, de asemenea, mai frecventă în regiunile de nord/UTAG, zonele rurale, și în rândul minorităților etnice și a respondenților cu dificultăți economice.

DACĂ MOLDOVA AR FI INVADATĂ, IAR SUVERANITATEA ȘI INTEGRITATEA TERITORIALĂ AR FI ATACATE...

Total de acord
 Mai degrabă de acord
 Mai degrabă nu de acord
 Deloc nu sunt de acord
 Nu știu

SECURITATEA NAȚIONALĂ ÎN CONTEXT REGIONAL

Protejarea intereselor Moldovei și asigurarea stabilității prin securitate națională și regională constituie a cincea și ultima prioritate prezentată în Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și a ingerințelor străine.

Securitatea națională în contextul regional depinde de un nivel cuprinzător de conștientizare publică a modului în care evoluțiile regionale afectează securitatea națională a Moldovei și efectele lor în lanț în toate dimensiunile societății (stabilitate guvernamentală, reziliență și prosperitate economică, securitate internă, sisteme educaționale etc.). Indicele RIN corespunzător măsoară percepția publică și evaluarea amenințărilor imprevizibile contextuale, traiectoriile anticipate ale riscurilor viitoare și acțiunile necesare pentru a consolida atât cadrele de securitate naționale, cât și regionale.

Construirea încrederii în obiectivele regionale de apărare și securitate ale Moldovei între cetățeni și aliați strategici necesită un dialog transparent despre inițiativele de parteneriat regional și importanța critică a coordonării securității naționale și regionale. Securitatea națională în cadrul regional este inerent legată de succesul inițiativelor de securitate regională, cuprinzând parteneriate internaționale, eforturi de colaborare regională și mecanisme externe de sprijin.

SECURITATEA NAȚIONALĂ ÎN CONȚEXT REGIONAL: REPERE IMPORTANTE

- **PERCEPȚIILE PRIVIND AMENINȚĂRILE REGIONALE S-AU INTENSIFICAT.** Deja ridicată în 2024, conștientizarea impactului majorității amenințărilor globale și regionale asupra Moldovei a crescut și mai mult în 2025, atât ca pondere, cât și ca intensitate. Aceasta sugerează o escaladare suplimentară a anxietății publice legată de amenințări observată în 2024, care, fără o comunicare clară și cuprinzătoare privind strategiile de prevenire și atenuare, riscă să submineze securitatea publică și să erodeze potențial încrederea în instituțiile statului.
- **SPRIJINUL PENTRU COOPERAREA REGIONALĂ A CRESCUT, LA FEL ȘI SPRIJINUL PENTRU PREGĂTIRE.** Majoritatea covârșitoare a moldovenilor recunosc dependența Moldovei de bunăstarea regională, în timp ce 59% sunt de acord că Moldova trebuie să se pregătească activ pentru a se apăra împotriva potențialelor amenințări regionale.
- **NEUTRALITATEA ESTE EXTREM DE DORITĂ – CARE ESTE MODALITATEA PRIN CARE MOLDOVA DEVINE NEUTRĂ?** Poziția conform căreia Moldova ar trebui să rămână neutră și strict nealiniată este împărtășită în prezent de 69% din populație, față de 2024. Totuși, sprijinul public considerabil pentru pregătire discutat mai sus sugerează o bază pentru definirea unei „căi moldovenești” de neutralitate – una care evită vulnerabilitatea sau neputința.
- **UE, CEL MAI DE ÎNCREDERE PARTENER PENTRU COOPERARE REGIONALĂ.** În evaluarea rolurilor partenerilor în stabilitatea și securitatea Moldovei, UE conduce în percepții pozitive (49%), urmată îndeaproape de România (48%). Comparativ cu 2024, există și o tendință ca pozițiile mai moderate să cedeze locul unor poziții mai definitive, în concordanță cu polarizarea tot mai accentuată documentată pe parcursul acestui raport.

PERCEPȚIILE AMENINȚĂRILOR REGIONALE S-AU INTENSIFICAT

Deja ridicată în 2024, conștientizarea impactului majorității amenințărilor globale și regionale asupra Moldovei a crescut și mai mult în 2025, atât în ceea ce privește ponderea, cât și intensitatea percepției. O criză economică sau financiară globală este acum percepută ca cea mai mare amenințare de către 90% dintre respondenți, urmată îndeaproape de criminalitatea transfrontalieră (89%), în timp ce schimbările climatice globale sunt percepute ca o amenințare de către 88% dintre respondenți.

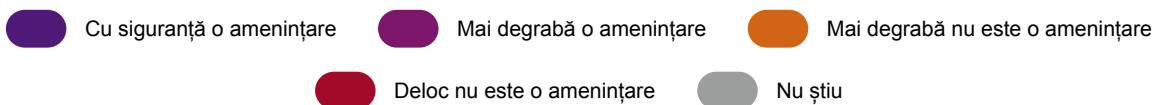
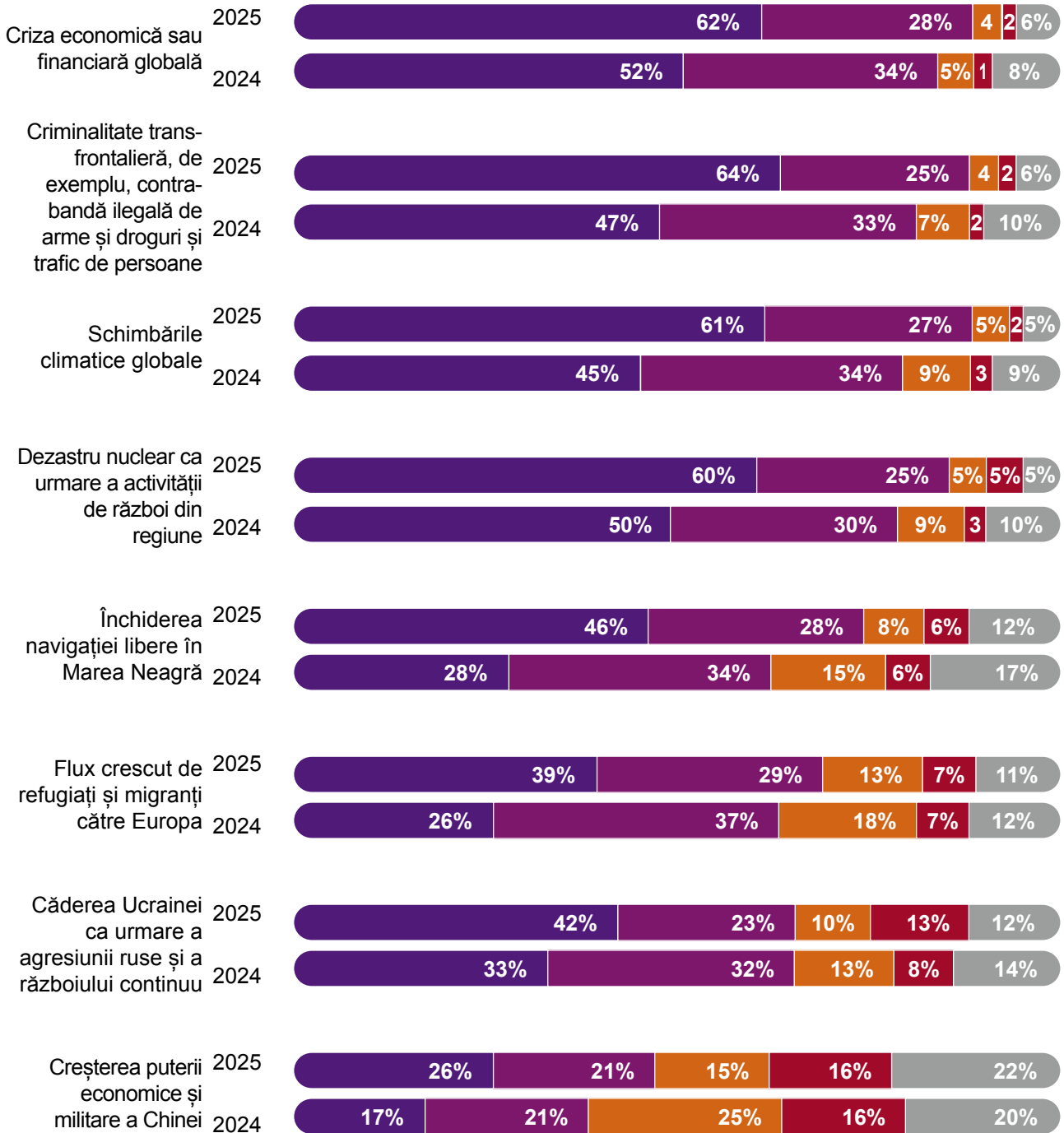
Percepțiile asupra amenințărilor regionale arată diferențe minime între femei și bărbați sau între grupele de vârstă. Excepțiile includ tinerii, care sunt puțin mai conștienți de riscul ca Ucraina să fie supusă agresiunii Rusiei și de creștere a puterii economice/militare a Chinei, în timp ce generația 55+ exprimă mai puțină îngrijorare cu privire la o posibilă închidere a navigației pe Marea Neagră și la ascensiunea puterii Chinei.

La fel ca în cazul amenințărilor la adresa securității naționale a Republicii Moldova analizate mai sus, și intensitatea percepției amenințărilor regionale a crescut. Anterior, ponderile răspunsurilor „cu siguranță este o amenințare” și „mai degrabă o amenințare” erau aproximativ egale, dar acum poziția mai puternică este aleasă de două ori mai des decât cea mai slabă. Aceasta sugerează o escaladare suplimentară a anxietății publice legată de amenințări observată în 2024, care, fără o comunicare clară și cuprinzătoare privind strategiile de prevenire și atenuare, riscă să submineze securitatea publică și să erodeze în mod potențial încrederea în instituțiile statului.

ÎN CE MĂSURĂ URMĂTOARELE AMENINȚĂRI REGIONALE/GLOBALE REPREZINTĂ O AMENINȚARE LA ADRESA SECURITĂȚII ȘI STABILITĂȚII MOLDOVEI

(cu siguranță/mai degrabă o amenințare, n = 1207, %)

SPRIJINUL PENTRU COOPERAREA REGIONALĂ A CRESCUT, LA FEL CA ȘI SPRIJINUL PENTRU PREGĂTIRE

Majoritatea covârșitoare a moldovenilor recunoaște dependența Moldovei de bunăstarea regională: 86% înțeleg importanța cooperării între țările democratice (față de 79% în 2024), iar 76% sunt de acord că bunăstarea economică a țărilor vecine afectează Moldova.

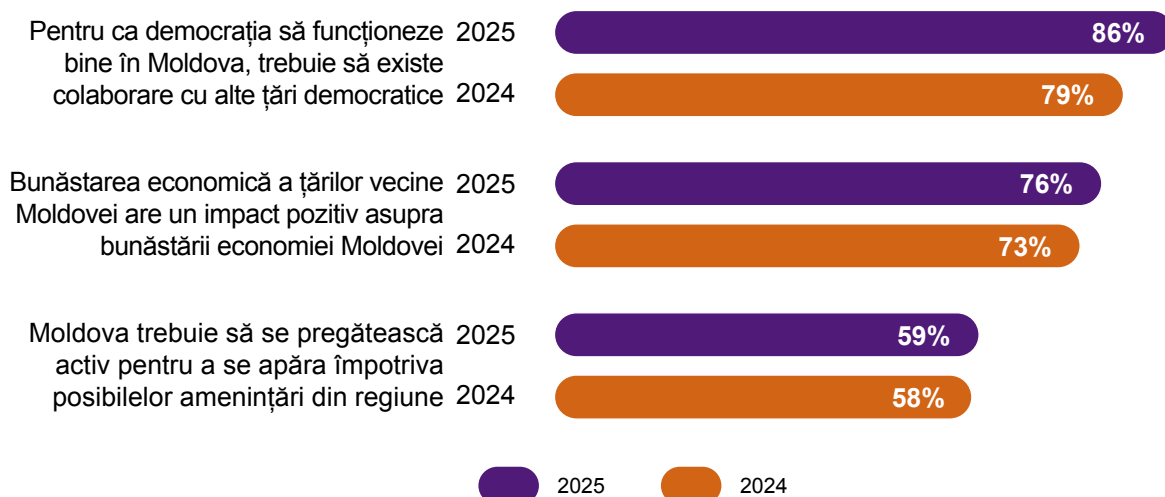
59% din populația Moldovei este de acord că Moldova trebuie să se pregătească activ pentru a se apăra împotriva potențialelor amenințări regionale. Această opinie este susținută mai puternic de:

- generația tânără (69%) și printre respondenții din Chișinău (65%) și regiunea de centru (70%), în timp ce UTAG și Taraclia se remarcă prin cel mai slab sprijin pentru această poziție (17%);
- respondenți cu experiență de viață în UE sau SUA;
- respondenți cu o predilecție mai mare pentru guvernare democratică și o încredere instituțională mai ridicată;
- cei care simt un atașament mai puternic față de Europa decât față de Rusia.

Sprijinul pentru aceste narative de securitate regională este, în general, probabil să se coreleze cu o percepție pozitivă generală și o aliniere cu UE/NATO (spre deosebire de Rusia), precum și cu o încredere mai mare în instituțiile statului și în spațiul media moldovenesc.

VĂ RUGĂM SĂ REVIZUIȚI URMĂTOARELE AFIRMAȚII ȘI SĂ PUNCTAȚI CÂT DE MULT SUNTEȚI DE ACORD SAU NU CU FIECARE DINTRE ACESTE AFIRMAȚII

total de acord / mai degrabă de acord

NEUTRALITATEA ESTE DORITĂ – CARE ESTE ABORDAREA MOLDOVENEASCĂ FAȚĂ DE NEUTRALITATE?

Poziția conform căreia Moldova ar trebui să rămână neutră și strict nealiniată – fără a adera la instituții pro-europene sau pro-ruse – este împărțită în prezent de 69% din populație. Sprijinul pentru neutralitate demonstrează următoarele tendințe:

- Într-o anumită măsură, se suprapune cu atașamentul față de Rusia și spațiul său mediatic, deși nu exclusiv – se corelează și cu o percepție neutră a UE/NATO.
- Așteptarea privind neutralitatea este cea mai mare în UTAG și Taraclia, iar în Chișinău este cea mai scăzută.
- Este mai puternică în rândul respondenților cu o poziție socio-economică mai vulnerabilă.

Examinând esența neutralității și măsurile considerate ca fiind cele mai dezirabile pentru protejarea acesteia și prevenirea unui posibil atac militar împotriva Moldovei, imaginea generală s-a schimbat puțin față de 2024, deși au apărut unele tendințe:

- 59% dintre respondenți văd neutralitatea ca pe o non-provocare, în speranța că acest lucru va preveni atacul asupra Moldovei. Sprijinul pentru neutralitate din perspectiva non-provocării este mai mare în UTAG și Taraclia și cel mai scăzut în regiunea de Sud. Este de asemenea mai mare în rândul persoanelor cu dificultăți economice, al celor care se percep drept discriminați și al celor care au locuit în Rusia.
- Se pare că există o ușoară scădere a sprijinului pentru cooperarea cu UE – deși sprijinul pentru cooperarea cu Rusia de asemenea, a scăzut, ajungând la 18%. Chiar și așa, relațiile bune cu UE sunt menționate aproape de două ori mai des decât cele cu Rusia.

Popularitatea ideii de neprovocare ca fundament al neutralității evidențiază o înțelegere limitată a ceea ce presupune o asemenea strategie – în special atunci când de cealaltă parte se află un actor care provoacă activ sau cere concesii, prezentând orice refuz de a ceda drept o provocare.

Totuși, sprijinul public considerabil pentru nivelul de pregătire discutat mai sus sugerează o bază pentru definirea unei „abordări moldovenești” privind neutralitatea – una care evită vulnerabilitatea sau neputința. Cu 37% din populație care afirmă clar că neutralitatea înseamnă dezvoltarea unor capacități independente de apărare, iar 30% asociind-o cu pregătirea civilă de apărare, aceste constatări susțin această perspectivă.

CE MĂSURI AR TREBUI SĂ IA MOLDOVA PENTRU A-ȘI PROTEJA NEUTRALITATEA ȘI A PREVENI EVENTUALELE ATACURI MILITARE ÎMPOTRIVA MOLDOVEI

total de acord / mai degrabă de acord

UE ÎN CALITATE DE CEL MAI DE ÎNCREDERE PARTENER PENTRU COOPERARE REGIONALĂ

Atunci când este evaluat rolul partenerilor în stabilitatea și securitatea Moldovei, UE este în top, adunând opinii pozitive (49%), urmată îndeaproape de România (48%), o situație neschimbată din 2024. Totuși, opiniile negative despre UE au crescut ușor, ajungând la 18% (de la 15%), în timp ce pozițiile neutre au scăzut de la 26% la 17%. Tendințe similare pot fi observate și în privința României: viziunile neutre au scăzut de la 31% la 23%, în timp ce răspunsurile „nu știu” au crescut de la 11% la 16%. Schimbări comparabile apar în toate atitudinile față de toți partenerii, reflectând o tendință generală de scădere a ponderilor pozițiilor neutre, care sunt înlocuite fie de o incertitudine mai mare, fie de poziții mai intransigente și hotărâte.

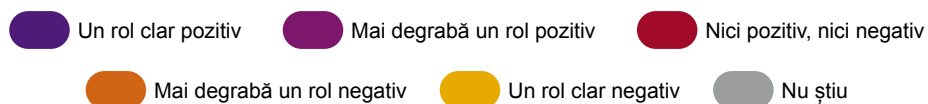
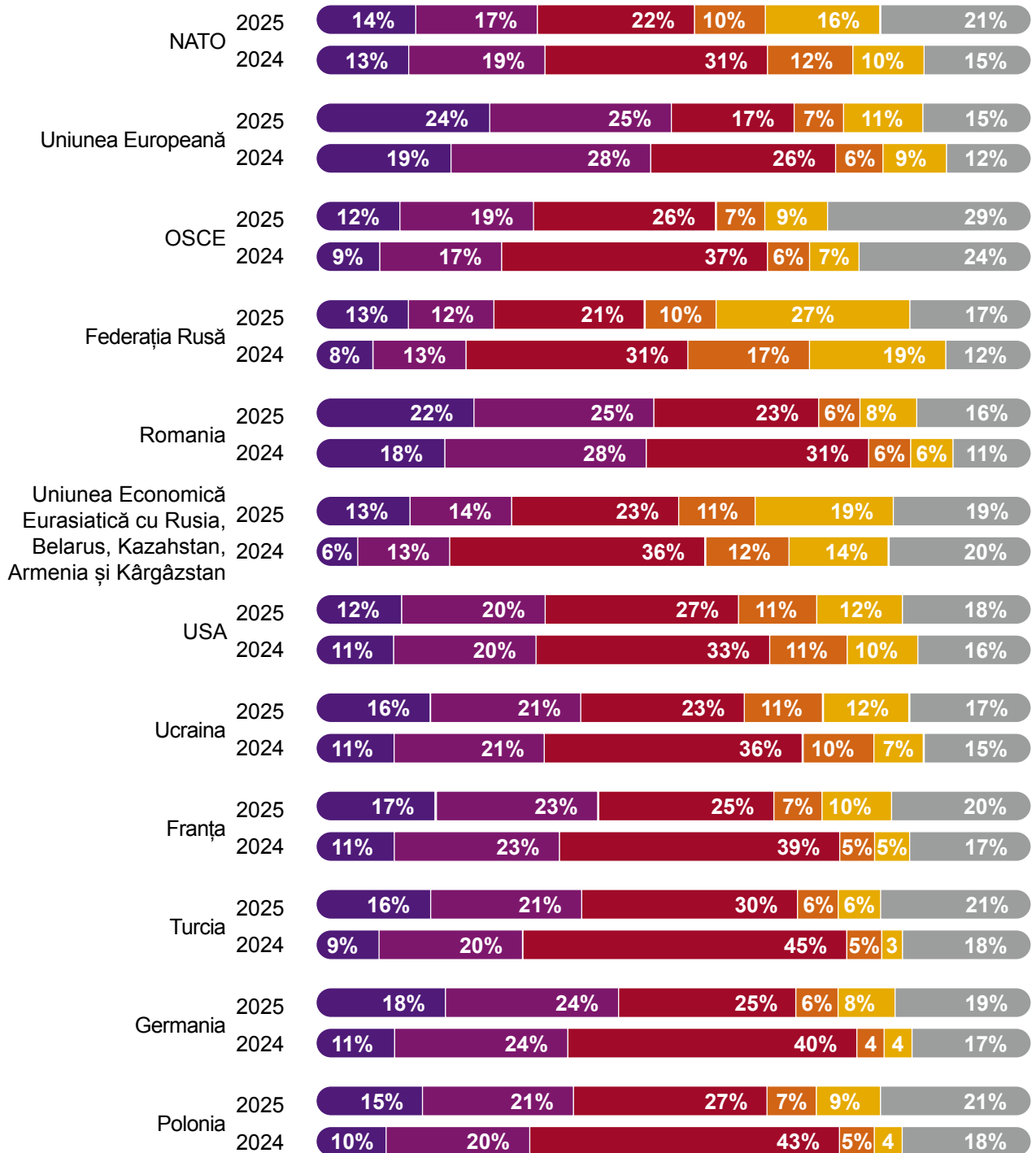
În plus, pot fi observate următoarele tendințe:

- Există o creștere substanțială a ponderii respondenților care consideră Ucraina, UE și țările europene ca având o atitudine pozitivă în raport cu Moldova.
- În același timp, ponderea respondenților care consideră Federația Rusă și UE ca având o atitudine pozitivă în raport cu Moldova de asemenea a crescut.
- Atitudinile față de SUA au rămas relativ neschimbate, în timp ce proporția respondenților cu o atitudine negativă față de NATO a crescut ușor comparativ cu 2024.

Tendințele emergente sunt în concordanță cu polarizarea tot mai mare, documentată pe parcursul acestui raport – pozițiile mai moderate cedează locul unor poziții mai definitive. Acest fenomen apare constant la nivelul mai multor indicatori, sugerând o schimbare socială de la perspective mai nuanțate către perspective mai binare. O astfel de polarizare apare de obicei în timpul tensiunilor politice mai ridicate sau a deciziilor semnificative la nivel național, obligând cetățenii să aleagă de partea cui se vor situa. Această tendință are un impact profund asupra discursului democratic, restrângând spațiul pentru compromis și dialog constructiv de care au nevoie democrațiile pentru crearea eficientă a consensului.

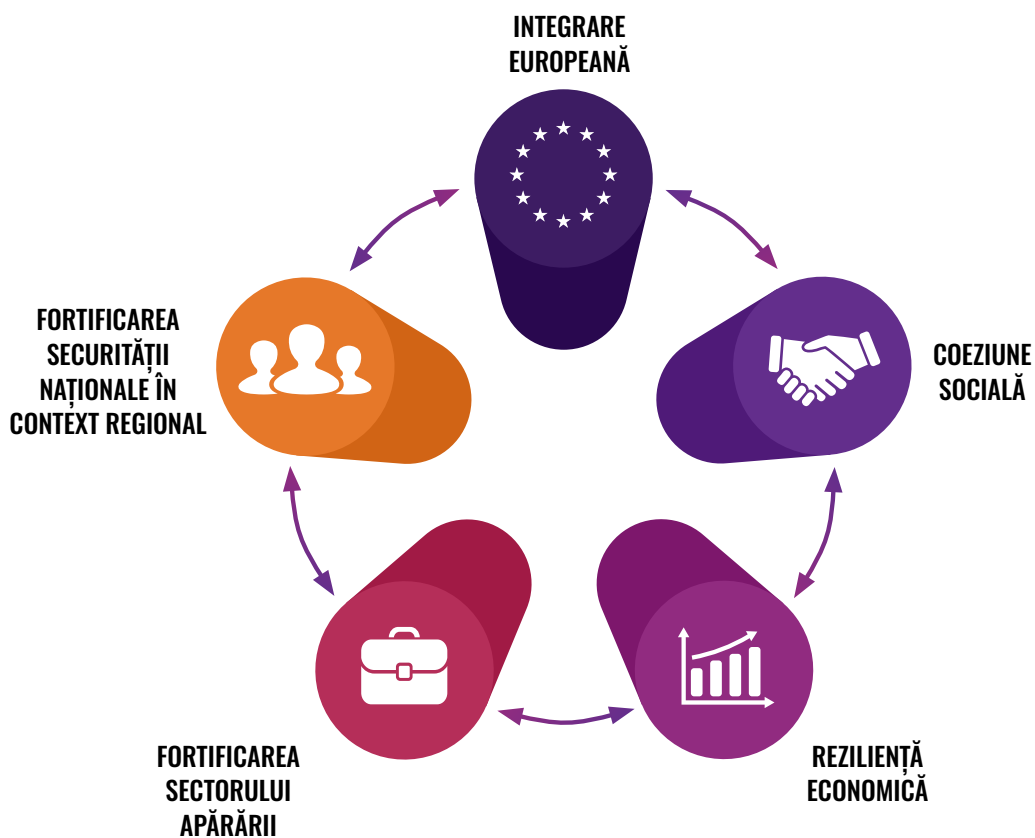

CE ROL AU URMĂTOARELE ȚĂRI ȘI UNIUNI PENTRU STABILITATEA ȘI SECURITATEA MOLDOVEI?

CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

Bazându-ne pe informațiile inițiale din 2024, perspectivele actuale bazate pe date oferă un material vast pentru analiza schimbărilor din societatea moldovenească din ultimul an. Ele oferă o oportunitate de a prezice riscurile posibile și evoluțiile necesare, informând activitatea Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurarea a Dezinformării (CCSCD) și a partenerilor săi în consolidarea rezilienței societății împotriva manipulării informațiilor străine. Raportul examinează toți cei cinci piloni ai Concepției pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării, atât individual, cât și împreună, permițând înțelegerea sinergiilor dintre prioritățile strategice și susținerea acțiunilor coordonate și a colaborării interinstituționale.

INDEXUL RIN 2024–2025: TENDINȚE TRANSVERSALE

POLARIZAREA LA NIVEL DE DOMENII STRATEGICE

Indexul RIN 2024–2025 evidențiază o intensificare semnificativă a polarizării sociale la nivelul priorităților strategice ale Moldovei. Deși sprijinul general pentru aderarea la UE, guvernarea democratică și încrederea instituțională rămân relativ stabile – indicând chiar și unele îmbunătățiri – distribuția opiniilor s-a orientat spre extreme mai puternice. Această tendință este evidentă în numărul tot mai mare de respondenți care fie susțin ferm, fie se opun ferm aderării la UE, alegerilor democratice și parteneriatelor în domeniul apărării. Erodarea pozițiilor moderate sugerează o schimbare socială către puncte de vedere binare, adesea determinate de narative emoționale și dezinformare. Această polarizare subminează spațiul pentru un dialog constructiv și construirea consensului, care sunt esențiale pentru reziliența democratică. De asemenea, crește vulnerabilitatea la manipularea informațiilor, deoarece mediile încărcate emoțional sunt mai susceptibile la mesajele bazate pe frică. Abordarea acestei tendințe este crucială și necesită promovarea atentă a unui discurs public incluziv, precum și consolidarea importanței dezbaterilor nuanțate, bazate pe fapte, ținând cont de domeniile strategice interconectate ale pilonilor Concepției de comunicare strategică a Moldovei.

ROLUL EXPERIENȚEI ȘI SPAȚIUL INFORMAȚIONAL

Experiența personală și consumul de media apar ca determinanți puternici ai atitudinilor publice la nivelul celor cinci piloni. Moldovenii cu experiență directă în țările UE exprimă constant o încredere mai mare în instituții, sprijin mai puternic pentru reforme și un optimism mai mare cu privire la viitorul Moldovei. În schimb, cei care se bazează pe mass-media din Federația Rusă tind să manifeste un scepticism mai mare față de guvernarea democratică, o securitate percepută mai scăzută și un sentiment diminuat privind capacitatea de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări. Această dihotomie evidențiază rolul critic al mediului informațional în modelarea rezilienței societății. Corelația dintre sursele media de încredere și alinierea strategică subliniază necesitatea protejării spațiului informațional al Moldovei de manipulare. Promovarea alfabetizării media și a valorilor democratice comune, susținerea educației bazate pe valori și a jurnalismului independent, precum și asigurarea accesului la informații de încredere sunt pași esențiali pentru a contracara dezinformarea și a încuraja implicarea civică informată.

CAPACITATEA DE A ÎNTREPRINDE ACȚIUNI ȘI A REALIZA SCHIMBĂRI ȘI IMPLICĂREA CIVICĂ

Capacitatea de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări – încrederea în abilitatea cuiva de a influența rezultatele societății – este un factor central care leagă mai multe domenii strategice. Indexul RIN arată că capacitatea mai mare de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări se corelează cu încrederea în instituții, sprijinul pentru integrarea în UE și disponibilitatea de a apăra Moldova. Totuși, capacitatea generală de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări rămâne scăzută, în special în rândul locuitorilor din UTAG și Taraclia. Această disparitate reflectă diviziuni socio-economice și informaționale mai largi. Capacitatea scăzută de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări contribuie la decuplarea față de procesele democratice și crește susceptibilitatea la dezinformare. Consolidarea capacității de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări necesită educație civică țintită, împuternicirea comunității și integritatea instituțiilor de stat, toate acestea fiind necesare pentru a consolida încrederea societății și guvernarea transparentă. Prin creșterea înțelegerii și încrederii persoanelor în rolul lor în modelarea viitorului Moldovei, decidenții politici pot promova o societate mai rezilientă, mai participativă, capabilă să opună rezistență presiunilor externe.

DISCREPANȚE REGIONALE ȘI BULE DE ÎNCREDERE

Indexul RIN evidențiază diviziunile regionale emergente în ceea ce privește încrederea, capacitatea de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări, și alinierea strategică. Chișinăul și regiunea centru manifestă o încredere instituțională mai ridicată, un sentiment pro-european mai puternic și o implicare civică mai mare. În contrast, UTAG și Taraclia și raioanele din nord arată o încredere mai scăzută, o capacitate mai slabă de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări, și o dependență mai mare de mass-media rusă. Aceste decalaje sunt amplificate de formarea unor „bule de încredere”, unde regiunile au tot mai multă încredere în ele însele, nu în altele. O astfel de fragmentare riscă să submineze coeziunea națională și să complice implementarea politicilor strategice unificate. Abordarea decalajelor regionale necesită intervenții localizate, strategii de comunicare incluzive și investiții în dezvoltarea regională. Reducerea acestor diviziuni este esențială pentru a asigura că toți moldovenii se simt reprezentați și împuterniciți în cadrul național.

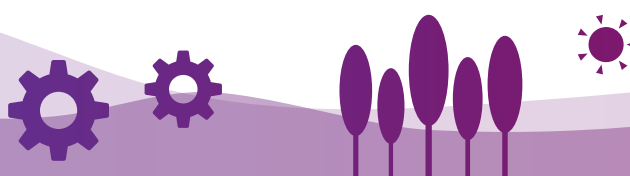
PERSPECTIVE CHEIE CONFORM PILONILOR PRIORITARI STRATEGICI

INTEGRAREA EUROPEANĂ: ABORDEAZĂ NARATIVELE EMOȚIONALE ȘI PREZINTĂ REZULTATE TANGIBILE

Sprijinul public pentru aderarea la UE rămâne stabil la 53%, însă datele arată o tendință către poziții mai extreme, atât în rândul sentimentelor pro-UE, cât și a celor eurosceptice care se intensifică. Această polarizare este determinată de experiența personală și influența mass-media: moldovenii cu experiență în UE și cei care au încredere în mass-media în limba română sunt semnificativ mai optimiști, în timp ce consumatorii de media în rusă manifestă scepticism și neîncredere. Corelația dintre sprijinul pentru guvernarea democratică, încrederea instituțională și sentimentul pro-UE subliniază importanța consolidării valorilor democratice și a comunicării transparente. În același timp, pentru a menține avântul, este esențial ca Moldova să promoveze un dialog incluziv și să evidențieze avantajele concrete ale reformelor implementate, abordând totodată narativele încărcate emoțional și dezinformarea într-un mod care să țină cont de preocupările specifice ale diferitelor grupuri țintă.

COEZIUNEA SOCIALĂ: CREAREA CAPACITĂȚII PENTRU A SPORI ÎNCREDEREA ȘI A FORTIFICA REZILIENȚA

Indicatorii de coeziune socială prezintă o imagine mixtă. Mândria națională și percepția securității s-au consolidat, însă încrederea în alegerile democratice a scăzut ușor, ridicând îngrijorări privind implicarea civică. Capacitatea de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări are potențialul de a genera schimbări semnificative. Totuși, deoarece aceasta rămâne scăzută în ansamblu, este necesară o investiție constantă de energie și resurse pentru a o transpune într-o încredere mai mare în societate în viitor. Deocamdată, bulele regionale emergente de încredere – în special între Chișinău și alte regiuni – semnaleză diviziuni sociale tot mai mari, ale căror inversare va necesita o abordare strategică. Dezinformarea continuă să erodeze încrederea, în special în rândul consumatorilor de media din Federația Rusă. Aceste tendințe evidențiază necesitatea unor eforturi de educație civică adaptate, care să echipeze cetățenii cu cunoștințele și încrederea necesare pentru a participa activ la procesele democratice. În completarea acestui lucru, inițiativele de implicare comunitară ar trebui să încurajeze încrederea în instituții, să întărească capacitatea individuală de a întreprinde acțiuni și a realiza schimbări și să creeze o societate mai rezilientă, capabilă să opună rezistență dezinformării și polarizării.

REZILIENȚA ECONOMICĂ: ÎNCREDEREA ÎN RAPORT CU CONȘTIENȚIZAREA POLITICILOR

Indicatorii de reziliență economică prezintă un paradox: deși satisfacția vieții a crescut, încrederea în implementarea cu succes a politicilor economice rămâne scăzută. Sprijinul pentru principii precum inovația, diversificarea și securitatea energetică este ridicat, însă mulți moldoveni se îndoiesc de eficacitatea strategiilor economice actuale. Această diferență reflectă o conștientizare limitată a acțiunilor guvernamentale și a impactului politicilor, indicând o vulnerabilitate la dezinformare și alte forme de interferență malignă. Mobilitatea tinerilor complică și mai mult situația, aproape jumătate dintre tinerii moldoveni se gândesc la emigrare. Percepția corupției s-a intensificat, determinată de creșterea conștientizării publice și a influenței mass-media – în concordanță cu eforturile continue de combatere a corupției. Aceste tendințe sugerează necesitatea unei comunicări consecvente și transparente a politicilor economice, a impactului local vizibil, precum și a strategiilor de ocupare a forței de muncă axate pe tineri și a reformelor anticorupție continue – mai ales în regiunile cu încredere scăzută și vulnerabilitate ridicată. Creșterea transparenței și prezentarea istoriilor de succes pot ajuta la crearea încrederii publicului și la reducerea susceptibilității la narrative negative.

APĂRARE ȘI SECURITATE: ÎNCREDEREA ÎN RAPORT CU APTITUDINEA

Încrederea publicului în Armata Națională a crescut, însă încrederea publicului în capacitatea acestuia de a apăra Moldova rămâne scăzută. Deși nivelul de pregătire a civililor de a contribui la apărare este în creștere, decalajele regionale persistă. Percepția securității s-a îmbunătățit ușor, dar anxietatea și polarizarea socială generală continuă să influențeze atitudinile publice. Sprijinul public pentru consolidarea parteneriatelor de apărare ale Moldovei este ridicat; totuși, interpretările privind partenerii doriți variază foarte mult, reflectând opinii complet opuse despre potențialele amenințări și potențialii aliați.

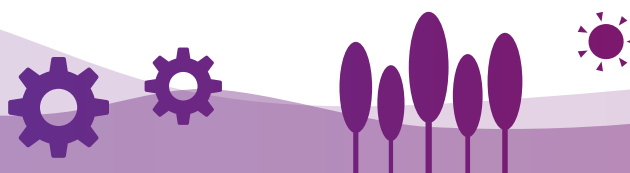
Aceste constatări subliniază importanța comunicării strategice care clarifică strategia de apărare a Moldovei, subliniind totodată o înțelegere comună a responsabilității și rolului publicului moldovean în asigurarea securității și promovarea unor narative incluzive în jurul securității naționale. În acest context, conceptul constituțional de neutralitate devine crucial pentru a contura importanța pregătirii pentru apărare și pentru a evidenția rolul unei abordări la nivelul întregii societăți în apărarea națională. O posibilă opțiune pentru crearea consensului și rezilienței societății în fața amenințărilor externe ar putea fi ca să se ajungă la un acord asupra unei înțelegeri comune a neutralității, recunoscând că neutralitatea nu exclude în mod inerent pregătirea și consolidarea securității.

SECURITATEA NAȚIONALĂ ÎN CONTEXT REGIONAL: SECURITATEA REGIONALĂ ȘI NEUTRALITATEA

Discuțiile despre securitatea regională se intersectează cu multe subiecte legate de apărarea și securitatea națională, ceea ce are sens pentru o țară mică, a cărei stabilitate și prosperitate sunt inevitabil puternic afectate de bunăstarea și relațiile cu vecinii săi. UE și România sunt privite ca cei mai de încredere parteneri ai Moldovei, iar opiniile privind rolul lor pozitiv în raport cu Moldova se consolidează în ansamblu. În același timp, polarizarea a afectat și aceste atitudini, diminuând pozițiile neutre și majorând ușor pozițiile negative sau indecise – o tendință care se aplică atitudinilor față de toți partenerii externi. Percepțiile amenințărilor s-au intensificat, cu îngrijorări tot mai mari legate de riscurile regionale și globale. Între timp, sprijinul pentru cooperarea regională și nivelul de pregătire pentru apărare este în creștere, în special în rândul respondenților tineri și pro-europeni. Aceste tendințe subliniază importanța unui dialog transparent despre parteneriatele regionale, comunicarea proactivă privind securitatea și conturarea strategică a alegerilor geopolitice ale Moldovei, ca strategii cheie pentru navigarea acestui peisaj complex.

Similar, în contextul apărării naționale, neutralitatea rămâne o poziție populară printre moldovenii în chestiuni de securitate regională, 69% susținând nealinierea. Totuși, interpretările neutralității în ambele contexte rămân vagi și uneori se contrazic. Opiniile despre substanța neutralității variază foarte mult – susținătorii săi o echivalează adesea cu non-provocarea pasivă, mai degrabă decât cu nivelul de pregătire strategică. Apar contradicții, de exemplu, între sprijinul puternic pentru parteneriate strategice cu țări și uniuni care ar putea apăra Moldova în cazul unui atac și dorința simultană de nealiniere strictă atât cu instituțiile UE, cât și cu cele ruse. Această ambiguitate reflectă lacunele în înțelegerea publică și face Moldova vulnerabilă la manipularea informațiilor. Și aici, provocarea constă în prezentarea unei abordări naționale clare și coerente a neutralității, care să protejeze suveranitatea și să promoveze reziliența. Promovarea unei „abordări moldovenești” privind neutralitatea, una care include capacități independente de apărare și implicare regională proactivă poate ajuta la reconcilierea sentimentului public cu imperatiile strategice.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI STRATEGICE

Indexul RIN dezvăluie o societate aflată la răscruce, cu polarizare tot mai mare, decalaje regionale și vulnerabilitate la dezinformare. Totuși, arată și o conștientizare în creștere, mândrie civică și sprijin pentru prioritățile strategice. Interdependențele dintre piloni sugerează că fortificarea unui domeniu cum ar fi capacitatea de întreprinde măsuri și a face schimbări sau încrederea în media pot influența pozitiv altele, creând un efect multiplicator pentru reziliență.

Pentru a merge mai departe este imperativ de a:

- **PROMOVA DIALOGUL PUBLIC INCLUZIV ȘI BAZAT PE FAPTE.** Polarizarea erodează pozițiile moderate și promovează puncte de vedere binare, făcând societatea mai vulnerabilă la dezinformare. Pentru a contracara acest lucru, Moldova ar trebui să investească în platforme și inițiative care să încurajeze dezbateră constructivă, să ajungă la grupuri țintă vulnerabile specifice și să pună accent pe narrative bazate pe dovezi, implicând în același timp voci diverse pentru a reconstrui încrederea și consensul.
- **CONSOLIDA ALFABETIZAREA MEDIA ȘI JURNALISMUL INDEPENDENT.** Corelația dintre consumul media și alinierea strategică evidențiază necesitatea protejării spațiului informațional. Extinderea programelor de alfabetizare media, sprijinirea publicațiilor independente și asigurarea accesului la surse de încredere vor reduce susceptibilitatea la manipulare și vor încuraja implicarea civică informată.
- **CONSOLIDA CAPACITATEA CIVICĂ PRIN EDUCAȚIE ȘI ÎMPUTERNICIREA COMUNITĂȚII.** Nivelurile scăzute ale capacității de a întreprinde măsuri și a face schimbări, în special în UTAG și Taraclia, contribuie la decuplare și vulnerabilitate la influențe externe. Educația civică ținută, guvernarea participativă și proiectele conduse de comunitate pot împuternici cetățenii, consolidându-le rolul în modelarea viitorului democratic al Moldovei.
- **ABORDA DECALAJELE REGIONALE PRIN STRATEGII LOCALIZATE.** Bulele de încredere emergente și decalajele regionale amenință coeziunea națională. Comunicarea personalizată sau campaniile de informare la fața locului, inițiativele de dezvoltare regională și comunicarea transparentă a impactului lor local, precum și elaborarea unor politici incluzive, sunt esențiale pentru a reduce decalajele și a asigura că toate comunitățile se simt reprezentate și implicate în traiectoria strategică a Moldovei.

- **CLARIFICA OBIECTIVELE STRATEGICE ȘI DEMONSTRA REZULTATELE TANGIBILE.** Scepticismul public față de reformele economice și de guvernanță, provine din conștientizarea limitată a impactului politicilor. O comunicare transparentă, care să pună accent pe rezultate tangibile, să evidențieze istorii de succes și să evidențieze beneficiile locale ale reformelor va crea încredere și va contracara narativele negative, în special în rândul tinerilor și regiunilor vulnerabile.
- **DEFINI ȘI COMUNICA MODELUL DE NEUTRALITATE AL MOLDOVEI.** Ambiguitatea privind neutralitatea expune Moldova la manipulare. O abordare clară și proactivă – care să combine nealinierea cu pregătirea pentru apărare și cooperarea regională – ar trebui comunicată prin mesaje strategice pentru a alinia sentimentul public cu imperativele de securitate.
- **CONTINUA INVESTIȚIILE ÎN INFRASTRUCTURA ȘI PARTENERIATELE ANTI-DEZINFORMARE.** Având în vedere rolul influenței mass-media străine, Moldova trebuie să-și consolideze și mai mult capacitatea instituțională de a detecta și contracara dezinformarea. Colaborarea cu partenerii UE, platformele tehnologice și societatea civilă va asigura un răspuns coordonat și va spori reziliența împotriva amenințărilor externe.

*Acest raport a fost realizat cu asistență financiară a Uniunii Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea exclusivă a Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării și nu poate fi considerat sub nicio formă ca reflectând poziția Uniunii Europene.

CENTRUL PENTRU COMUNICARE STRATEGICĂ
ȘI CONTRACARARE A DEZINFOMRĂRII

53, Sfatul Tarii str., Chisinau, MD2004
+373 68 604 902
info@stratcom.md

Funded by
the European Union

International Practitioners'
Partnership Network